

unicef
unite for children

MONITORIZAREA APLICĂRII MĂSURILOR ÎMPOTRIVA SEGREGĂRII ȘCOLARE ÎN ROMÂNIA

MONITORIZAREA APLICĂRII MĂSURILOR ÎMPOTRIVA SEGREGĂRII ȘCOLARE ÎN ROMÂNIA

Raport de cercetare elaborat pentru organizația Romani CRISS

Iulie, 2008

Autor: Laura Surdu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SURDU, LAURA

**Monitorizarea aplicării măsurilor împotriva segregării
școlare în România / Laura Surdu – București:**

MarLink, 2008

Bibliogr.

Index

ISBN 978-973-8411-79-1

323.1(=214.58)(498)

Editura MarLink

Cod CNCISIS: 316

Tel/Fax:0040-21-211 89 76

E-mail: v.mares@marlink.ro

REZUMAT

În 67% din totalul școlilor din eșantion (90 de școli) sunt prezente situații de segregare școlară a romilor, fie segregare la nivelul școlii, fie la nivelul claselor.

Ordinul 1540/19.07.2007 nu se aplică în 63% din totalul școlilor din eșantion (77 de școli), în aceste școli fiind prezentă segregarea școlară a elevilor romi la nivelul claselor I și/sau a V-a.

Ordinul 1540/19.07.2007 nu este cunoscut, fie de către întreg personalul școlii, fie doar de unele dintre cadrele didactice, inclusiv directori de școală.

60% dintre școlile segregate sunt situate la o distanță cuprinsă între 1 și 3 km de școli de nivel similar și/sau mixte. 28% dintre școlile segregate sau anumite corpuri de cladire ale acestora sunt situate până la 1 km de alte școli de nivel similar și/sau mixte. Pentru majoritatea școlilor segregate nu izolarea comunităților de romi este cea care determină situația de separare școlară a romilor.

În 18% din școlile segregate nu există apă curentă în interiorul școlii. 57% dintre școlile segregate nu au încălzire centrală. 56% dintre școlile segregate nu au niciun laborator de specialitate. În 87% dintre școlile segregate nu există cabinete medicale. În 37% dintre școlile segregate nu există bibliotecă școlară.

Starea mobilierului este nesatisfăcătoare în jumătate dintre școlile segregate. 87% dintre școlile segregate nu dispun de transport școlar.

În 67,5% dintre școlile segregate se întâlnesc fenomenele de necalificare a cadrelor didactice și de navetism. În 97% dintre școlile cu clase segregate este semnalată prezența fluctuației de personal în decursul ultimului an școlar.

În școlile segregate fiecare al cincilea profesor este necalificat, iar în școlile cu clase segregate de romi fiecare al șaptelea cadru didactic este necalificat. În școlile segregate 57% dintre profesori sunt navetiști.

Fiecare al treilea cadru didactic din școlile segregate și fiecare al cincilea cadru didactic din școlile cu clase segregate și-a schimbat locul de muncă în decursul ultimului an școlar.

Promovabilitatea elevilor romi din școlile segregate la examenul de capacitate în anul școlar anterior a fost de 14%. În 28% dintre școlile segregate promovabilitatea la examenul de capacitate a fost de 0%.

Singurul tip de concurs școlar la care participă elevii romi din școlile segregate și școlile cu clase segregate de romi este olimpiada de limba Romani.

Criteriile de repartizare a elevilor romi în clase, criterii care conduc la segregare, sunt următoarele:

- Preferința părinților și/sau a elevilor
- Rezultatele școlare ale elevilor
- Frecventarea prealabilă a grădiniței
- Teste școlare / teste de evaluare
- Repetenția și momentul înscrierii în școală
- Repartizarea în funcție de domiciliul elevului
- Repartizarea în funcție de numele de familie

CUPRINS

REZUMAT

1. OBIECTIVE ȘI METODOLOGIE

1.1. Obiectivele studiului	7
1.2. Metodologia studiului	8
1.3. Metodele de cercetare	10
1.4. Dificultăți în teren și limite ale cercetării	11

2. ESTIMAREA DIMENSIUNILOR SEGREGĂRII ÎN ȘCOLILE MONITORIZATE

2.1. Cadrul legislativ	13
2.2. Definiții operaționale ale segregării școlare	15
2.3. Evaluarea dimensiunilor și tipurilor segregării în școlile monitorizate	17
2.4. Situația segregării pe clase pentru clasele I și a V-a ale școlilor monitorizate	20
2.5. Segregarea și riscul de segregare în clase speciale	22

3. ȘCOLILE SEGREGATE: EVALUAREA INFRASTRUCTURII, RESURSELOR UMANE ȘI A REZULTATELOR ELEVILOR ROMI

3.1. Distanța școlilor segregate față de unități școlare mixte de nivel similar	23
3.2. Starea infrastructurii în școlile segregate	24
3.3. Calitatea resurselor umane în școlile segregate și în școlile cu clase segregate	26
3.3.1. Prezența și intensitatea fenomenului de necalificare	27
3.3.2. Intensitatea fenomenului de navetism	29

3.3.3. <i>Intensitatea fenomenului de fluctuație de personal</i>	30
3.4. Performanțele școlare ale elevilor în școlile segregate și în școlile cu clase segregate	32
4. CRITERII DE REPARTIZARE A ELEVILOR ÎN CLASELE SEGREGATE	34
4.1. Preferința părinților și/sau a elevilor	37
4.2. Rezultatele școlare ale elevilor	38
4.3. Frecventarea prealabilă a grădiniței	40
4.4. Teste școlare / teste de evaluare	41
4.5. Repetenția și momentul înscrierii în școală	41
4.6. Repartizarea în funcție de domiciliul elevului	42
4.7. Limba de predare	43
4.8. Repartiție aleatoare	43
4.9. Alte criterii	44
5. RECOMANDĂRI	46
Anexe	
Anexa 1	
<i>Fișa de observație localitate și rețea școlară</i>	49
<i>Fișa de observație școală</i>	54
Anexa 2	
<i>Ghiduri de interviu</i>	61
Anexa 3	
<i>Situațiile de segregare pe școli, localități, județe, nivel de educație și tip de segregare</i>	71
Anexa 4	
<i>Lista școlilor cu clase segregate la nivelele claselor I și/sau a V-a.</i>	77
Anexa 5:	
<i>Calificarea, navetismul și fluctuația de personal în școlile segregate</i>	80
<i>Calificarea, navetismul și fluctuația de personal în școlile cu clase segregate</i>	84

1. OBIECTIVE ȘI METODOLOGIE

1.1. Obiectivele studiului

Acest raport de cercetare a fost realizat în cadrul proiectului "*Monitorizarea aplicării prevederilor cadrului legislativ în materie de desegregare școlară*", proiect implementat de organizația Romani CRISS și finanțat de UNICEF România.

Proiectul Romani CRISS și-a propus monitorizarea implementării Ordinului 1540/19.07.2007 în ceea ce privește formarea grupelor/claselor mixte la clasele I și a V-a și realizarea unui raport alternativ asupra implementării dispozițiilor Ordinului.

Obiectivele cercetării de teren care a stat la baza realizării prezentului raport de cercetare au fost următoarele:

- estimarea numărului de elevi romi înscriși în școlile incluse în eșantionul de școli monitorizate și/sau a procentului pe care aceștia îl reprezintă din totalul elevilor înscriși;
- estimarea ponderii segregării în eșantionul de școli monitorizate și a tipurilor de segregare existente: segregare pe școli, segregare în cadrul unor clase separate pentru romi în școli mixte, segregare în clase speciale;

- identificarea criteriilor de repartizare a elevilor romi în clasele și în anii de studiu din școlile monitorizate;
- evaluarea infrastructurii școlare în școlile segregate;
- evaluarea rezultatelor școlare ale elevilor romi din școlile segregate prin următorii indicatori: promovabilitatea la examenul de capacitate; rata repetenției; rata participării elevilor romi la concursuri județene și naționale, inclusiv olimpiade;
- evaluarea calității resurselor umane din școlile segregate: calificarea cadrelor didactice, navetismul, fluctuația de personal;
- existența mediatorilor școlari sau a cadrelor didactice de sprijin în școlile monitorizate.

1.2. Metodologia studiului

Școlile incluse în monitorizare alcătuiesc un **eșantion de disponibilitate**, în sensul că rezultatele cercetării nu pot fi extrapolate la nivelul județelor din cadrul cărora au fost selectate școlile și cu atât mai puțin la nivel național.

Criteriile care au stat la baza includerii școlilor în eșantion au fost următoarele:

- 1) Informații furnizate de Inspectoratele Școlare Județene legate de ponderea romilor în școlile din județ;
- 2) Date informale obținute de la organizațiile nonguvernamentale din care fac parte unii dintre monitorii care au participat la proiect;
- 3) Date preexistente ale organizației Romani CRISS cu privire la potențiale cazuri de segregare;

- 4) Disponibilitatea monitorilor de a participa la culegerea datelor în anumite zone ale țării.

Eșantionul cuprinde un număr de de **134 de școli** din 9 județe ale României (Alba, Botoșani, Brașov, Dolj, Galați, Hunedoara, Iași, Neamț și Sălaj), precum și din municipiul București.

Distribuția școlilor monitorizate pe județe este următoarea:

Tabel 1.
Distribuția școlilor monitorizate pe județe

Nr. crt.	Județ	Număr școli monitorizate
1.	Alba	7
2.	Botoșani	2
3.	Brașov	12
4.	București	8
5.	Dolj	15
6.	Galați	12
7.	Hunedoara	15
8.	Iași	23
9.	Neamț	9
10.	Sălaj	31
Total		134

După mediul de rezidență școlile din eșantion au fost distribuite echilibrat:

- 65 de unități școlare din mediul urban și
- 67 din mediul rural.

1.3. Metodele de cercetare: observația directă, chestionarul și interviul individual

Datele de monitorizare au fost culese prin metode de cercetare calitative și cantitative, precum

- observația directă structurată,
- analiza documentelor și
- ancheta pe bază de chestionar.

Culegerea datelor prin observație directă și prin întrebări de chestionar s-a realizat prin două instrumente de cercetare, care au inclus ambele componente: *Fișa de observație localitate și rețea școlară* și *Fișa de observație școală* (vezi *Anexa 1*).

La întrebările de chestionar respondenții au fost selectați din următoarele categorii: directorul școlii, secretară, cadre didactice, mediator școlar, leader-ul formal sau informal al comunității de romi, reprezentanți ai autorităților locale și ai inspectoratului școlar, părinți, elevi, în funcție de disponibilitatea acestora. S-a urmărit ca, acolo unde este posibil, estimarea numărului/procentului de elevi romi să provină din mai multe surse.

Adițional s-au utilizat în cercetarea de teren și instrumente de cercetare calitativă (ghiduri de interviuri pentru directori și cadre didactice) care au avut ca scop completarea datelor de teren obținute prin observație directă și chestionar (pentru ghidurile de interviu vezi *Anexa 2*).

Culegerea datelor s-a desfășurat pe o perioadă de șase luni (noiembrie 2007 - mai 2008). Culegerea datelor a necesitat una sau mai multe vizite în școlile monitorizate, în funcție de disponibilitatea respondenților și de complexitatea procesului de culegere a informațiilor.

În procesul de culegere a datelor a fost implicat un număr de 15 monitori, studenți romi sau absolvenți romi de studii superioare. Parte dintre monitori sunt și reprezentanți ai unor ONG-uri ale romilor. Monitorii au fost instruiți într-o sesiune de training, desfășurată în perioada 9-10 Noiembrie 2008. În cadrul sesiunii de formare a monitorilor, acestora le-au fost explicate modalitățile de culegere a datelor în teren și instrumentele de cercetare.

1.4. Dificultăți în teren și limite ale cercetării

Principalele limite ale cercetării constau în existența unor informații incomplete în unele cazuri, în existența unor estimări eronate ale numărului de romi în școală, neconcordante cu realitatea, precum și în caracterul de disponibilitate al eșantionului, fapt care limitează extrapolarea rezultatelor cercetării.

Faptul ca informația este în unele cazuri incompletă se datorează în primul rând lipsei de cooperare a personalului școlar din unele unități școlare. În acest sens, unii dintre directori au refuzat să ofere monitorilor informații în legătură cu numărul și repartiția elevilor (în special a elevilor romi) pe clase, motivând că școala nu deține statistici în acest sens.

Există două tipuri de erori (*bias*) în cazul estimării numărului de elevi romi în școală (și pe clase):

1. subestimarea numărului de elevi romi în școală de către personalul școlii
2. negarea existenței unor elevi romi în școală, motivată prin faptul că aceștia nu și-au declarat în mod oficial identitatea etnică sau că nu sunt vorbitori ai limbii Romani.

În unele cazuri, estimările oferite de inspectorii școlari romi sunt neconcordanțe cu cele oferite de directorii de școală, estimările fiind în toate cazurile mai ridicate în cazul inspectorilor școlari romi. În analiza datelor, acolo unde a existat acest tip de neconcordanțe în estimări, au fost luate în calcul estimările oferite de către inspectorii școlari romi.

Cu toate aceste limite ale cercetării, datele culese oferă o bună imagine asupra aplicării Ordinului 1540/19.07.2007 și, mai ales, oferă informații practice cu privire la locațiile în care aplicarea ordinului nu este respectată. Această din urmă latură a cercetării se dovedește utilă în proiectarea unor intervenții punctuale pentru integrarea elevilor romi în colective mixte de elevi în școlile semnalate.

2. ESTIMAREA DIMENSIUNILOR SEGREGĂRII ÎN ȘCOLILE MONITORIZATE

2.1. Cadrul legislativ

Prin Ordinul 1540/19.07.2007 emis de Ministrul Educației, Cercetării și Tineretului se interzice, începând cu anul școlar 2007-2008, formarea claselor I și a V-a segregate, având preponderent sau numai elevi romi (art.1, alineatul 2). Acest ordin are ca obiectiv prevenirea, interzicerea și eliminarea segregării, văzută ca formă gravă de discriminare, cu consecințe negative asupra accesului egal al copiilor la o educație de calitate.

Ordinul privind interzicerea segregării școlare a copiilor romi și aprobarea metodologiei pentru prevenirea și eliminarea segregării școlare a copiilor romi prevede în art. 3, alineatul 2, că "analiza situațiilor privind unitățile de învățământ preuniversitar segregate și elaborarea planurilor de măsuri pentru desegregare se vor realiza de către inspectoratele școlare județene și unitățile de învățământ preuniversitar în cauză, cu sprijinul autorităților publice naționale/județene/locale, al organizațiilor neguvernamentale cu experiență în domeniu, precum și al reprezentanților comunităților locale în care se află unitățile școlare."

În art. 2, alineatul 2 al Ordinului 1540/19.07.2007 este definită drept segregare școlară a elevilor romi "separarea fizică a elevilor aparținând etniei rome în grupe / clase / clădiri / școli / alte facilități, astfel încât procentul elevilor aparținând etniei rome din totalul de elevi din școală/clasă/grupă este disproporționat în raport cu procentul pe care copiii romi de vârstă școlară îl reprezintă în totalul populației de vârstă școlară în respectiva unitate administrativ teritorială."

Dintre practicile care conduc la segregare, enumerate în art. 4 al acestui ordin, subliniem câteva:

- Plasarea tuturor copiilor care nu au frecventat grădinița în aceeași clasă I.
- Plasarea deliberată, în cadrul unei școli mixte, a elevilor romi în grupe / clase / clădiri / alte facilități destinate doar lor.
- Plasarea într-o singură clasă a copiilor care s-au înscris târziu la școală sau păstrarea intactă de clase de romi când copiii sunt transferați de la o grădiniță sau școală segregată într-o școală mixtă.
- Plasarea în grupe/clase/școli separate a copiilor romi diagnosticați ca având dificultăți de învățare/CES.

Prin urmare, în conformitate cu art.5, prevenirea și eliminarea segregării se realizează în principal prin **formarea grupelor/claselor mixte în învățământul preșcolar, primar și gimnazial**. Organizarea claselor mixte se realizează în mod obligatoriu, începând din anul școlar 2007-2008, la clasele I și a V-a. Pentru celelalte clase, organizarea mixtă se realizează progresiv.

Planul de măsuri în vederea desegregării prevede (art. 6, alineat 4, paragraf g) formarea și angajarea consilierilor școlari și a mediatorilor școlari romi, precum și informarea comunităților locale despre calitatea educației în școlile mixte (art.6, alineat 4, paragraf l).

În termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a ordinului¹ (art. 13), inspectoratele școlare județene au avut sarcina de a realiza o centralizare a datelor privind situația unităților de învățământ preuniversitar segregate din județe și de a întocmi, corespunzător, planurile de desegregare.

2.2. Definiții operaționale ale segregării școlare

Ordinului MEC 1540/19.07.2007, deși oferă o definiție a segregării, nu specifică în mod explicit limita de la care se poate considera că o clasă școlară sau o unitate școlară este segregată.

Pentru a face posibilă analiza datelor culese în teren am ales în consecință să producem propriile definiții operaționale ale situațiilor de segregare școlară, definiții bazate pe ponderea elevilor romi în clasă/școală.

Astfel, în textul raportului de cercetare este definită drept **clasă segregată** acea clasă școlară (indiferent de ciclul de învățământ) în care **ponderea elevilor romi este mai mare de 50%**.

¹ La data de 19.07.2007.

Școala segregată este acea unitate școlară în care **ponderea elevilor romi** în colectivul total de elevi ai școlii este de **peste 50%**. În mod evident, când într-o școală ponderea elevilor romi depășește 50%, nu pot fi constituite clase mixte din punct de vedere etnic prin redistribuția elevilor pe clase.

Clasele școlare segregate care sunt o consecință logică a plasării lor într-o școală segregată (imposibilitatea redistribuției elevilor în cadrul școlii pentru a realiza integrarea elevilor romi) vor fi analizate în categoria școlilor segregate. Vor fi analizate ca un tip distinct de segregare clasele segregate plasate în școli nesegregate (în care ponderea romilor în școală este de sub 50%).

În contextul prezentului raport de cercetare prin **școli cu risc ridicat de segregare** se înțeleg acele școli în care există **clase școlare** în care **ponderea elevilor romi este de peste 30%**. Experiența internațională de cercetare² arată că dincolo de această limită (30%) este prezent riscul de segregare a școlii prin așa numitul fenomen "white flight", care constă în retragerea elevilor neromi din școlile în care prezența romilor devine semnificativă.

O categorie distinctă de segregare analizată în raport este **segregarea romilor în clase speciale**. Limita de la care o clasă specială este considerată segregată este aceeași ca și în cazul claselor obișnuite și anume 50% elevi romi

² Rapoartele de cercetare ale *Bulgarian Helsinki Committee* pe eșantioane de școli din Bulgaria arată că în clasele/școlile în care ponderea elevilor romi este de peste 30% se produce într-un timp relativ scurt un fenomen de segregare totală a școlii prin migrația elevilor neromi în alte școli, datorită unei varietăți de motive, care merg de la perceperea unei calități inferioare a educației până la prejudecăți negative vis-a-vis de romi.

pentru situația de segregare și respectiv 30% pentru situația de risc ridicat de segregare.

Aceste definiții operaționale folosite pentru analiza segregării în școlile monitorizate permit realizarea unor tipologii ale segregării și recomandarea unor măsuri de intervenție. În mod evident, însă, limitele segregării nu sunt unele prescriptive, fiind mai mari decât limitele efectiv necesare unei distribuții echilibrate a romilor în clase eterogene din punct de vedere etnic.

În acest sens, limita reală a segregării pe care un document legislativ de interdicere a segregării ar trebui să o aibă în vedere este dată de ponderea copiilor romi de vârstă școlară în totalul copiilor de vârstă școlară dintr-o unitate teritorial administrativă.

Astfel, dacă în localitatea X ponderea copiilor romi de vârstă școlară în totalul copiilor de vârstă școlară din acea localitate este de 12% (de exemplu), atunci ponderea elevilor romi în clasele școlare din unitățile școlare de pe teritoriul respectivei localități (unități teritorial administrative) nu ar trebui să depășească 12% în nici o clasă școlară.

2.3. Evaluarea dimensiunilor și tipurilor segregării în școlile monitorizate

Analiza școlilor monitorizate în funcție de ponderea numărului de elevi romi în clase și școli relevă următoarele:

- În 29 dintre școlile analizate **elevii romi sunt integrați în colective mixte de elevi**, alături de colegii lor neromi, ponderea elevilor romi în aceste clase mixte fiind sub 30%.

Școlile din această categorie reprezintă **21,8%** din totalul școlilor analizate.

- 43 dintre școlile analizate sunt **școli segregate**, cu o pondere a romilor de peste 50%. Fiind școli segregate, este evident că elevii romi învață în clase segregate. Ponderea acestor școli în totalul eșantionului este de **31,6%**. În 17 dintre cele 43 de școli segregate procentul de elevi romi din școală este 100% sau foarte apropiat de 100%.
- În 47 dintre școli există situații de **segregare a elevilor romi în clase separate**, deși în ansamblu școala nu este una segregată. În clasele segregate, elevii romi au o pondere de peste 50%. Ponderea școlilor cu clase segregate în eșantion este de **35,3%**.
- În 5 dintre școlile din eșantion există un **risc ridicat de segregare pe clase**, ponderea elevilor romi în unele dintre clase fiind de peste 30%. În eșantionul monitorizat, ponderea școlilor cu clase care prezintă risc ridicat de segregare este de **3,75%**.

Pentru 10 dintre școlile vizitate lipsesc informațiile care să permită evaluarea unei potențiale situații de segregare pe clase. Ponderea școlilor din această categorie reprezintă 7,5% din totalul școlilor monitorizate.

Ca ipoteză avansăm faptul că cele 10 școli care oferă informații parțiale despre structura efectivelor de elevi, dar nu prezintă repartitia elevilor pe clase în funcție de criteriul etnic, sunt școli în care există o probabilitate ridicată să existe segregare pe clase a elevilor romi.

Tabel 2. Distribuția situațiilor de segregare pe județe

Județul	Număr total de școli	Școli integrate	Școli segregate	Clase segregate în școli mixte	Risc ridicat de segregare pe clase	Lipsă date segregare pe clase
Alba	7	3	0	3	1	0
Botoșani	2	1	0	0	1	0
Brașov	12	0	10	1	0	1
București	8	4	0	2	1	1
Dolj	15	2	5	7	0	1
Galați	12	2	6	3	1	0
Hunedoara	15	2	2	3	1	7
Iași	23	9	7	7	0	0
Neamț	9	0	3	6	0	0
Sălaj	31	6	10	15	0	0
TOTAL	134	29	43	47	5	10

O listă a școlilor monitorizate, pe județe, în funcție de situațiile de segregare întâlnite este prezentată la finalul raportului, în *Anexa 3*.

Din analiza tabelului de mai sus rezultă că în eșantionul monitorizat predomină situațiile de segregare școlară (în școală sau pe clase) situației de integrare școlară a romilor. Astfel, în 90 dintre școlile monitorizate (în 67% din totalul școlilor din eșantion) este prezentă segregarea școlară a romilor. Se poate afirma că aplicarea Ordinului 1540/19.07.2007 este ignorată într-un număr ridicat de școli. Faptul că două treimi dintre școli nu aplică ordinul MEC arată că eficiența acestui act legislativ este relativ scăzută. Probabil că lipsa de eficiență se datorează unei diseminări defectuoase a acestui act legislativ în școli, a absenței mecanismelor eficiente de monitorizare din partea ministerului și a absenței

măsurilor punitive de sancționare a directorilor de școală care nu respectă prevederile normative. Datele calitative culese în teren relevă că în unele dintre școlile investigate Ordinul 1540/19.07.2007 nu este cunoscut, fie de către întreg personalul școlii, fie doar de unele dintre cadrele didactice, inclusiv directori de școală.

„Profesorul de matematică nu a auzit niciodată de ordinul MEC” (Șc nr 3 Botoșani); „Cadrele didactice nu au auzit de Ordinul 1540 din 19.07.2007 și nu știu ce presupune acesta” (Șc. Isroni, Hunedoara); „Directorul cunoaște Ordinul, dar nu și directoarea adjunctă.” (Șc. Petrești, Sebeș, Alba)

2.4. Situația segregării pe clase pentru clasele I și a V-a ale școlilor monitorizate

În conformitate cu articolul 5 al Ordinului 1540/19.07.2007, organizarea claselor mixte este prevăzută a se realiza în mod obligatoriu, începând din anul școlar 2007-2008, la clasele I și a V-a, în timp ce pentru celelalte clase organizarea mixtă este prevăzută a se realiza progresiv. Caracterul de **obligativitate** în privința realizării colectivelor școlare mixte pentru clasele I și a V-a ne-a determinat să oferim o atenție deosebită în analiza datelor situației existente la nivelul claselor I și a V-a.

Este probabil că intenția ministerului în sublinierea caracterului de obligativitate a organizării de clase școlare mixte la nivelul claselor I și a V-a să fi avut în vedere o abordare specifică a procesului de desegregare în România. Astfel, prin tentativa de eliminare a segregării în punctele cheie de intrare

În ciclul primar și secundar inferior de învățământ s-a urmărit o strategie "naturală" de eliminare/reducere a fenomenului de segregare pe termen mediu. În acest sens, dacă Ordinul 1540/19.07.2007 s-ar fi respectat în ceea ce privește eliminarea segregării la clasele I și a V-a, într-o perioadă de 3-4 ani fenomenul segregării ar fi putut fi eliminat prin aceea că nu s-ar mai fi creat noi situații de segregare școlară, iar cele prezente ar fi dispărut odată cu încheierea ciclurilor primar și secundar ale contingentelor actuale de elevi.

Monitorizarea aplicării Ordinului 1540/19.07.2007 cu privire la realizarea colectivelor mixte de elevi la nivelul claselor I și a V-a relevă că aplicarea actului legislativ nu este respectată într-un număr ridicat de cazuri. Astfel, **segregarea școlară a elevilor romi la nivelul claselor I și/sau a V-a** este prezentă în 77 dintre școlile monitorizate sau în **63% din totalul școlilor** din eșantion pentru care există date suficiente pentru evaluarea situației segregării (122 din cele 134 de școli).

Fenomenul segregării școlare este prezent în toate cele 43 de școli segregate din eșantion, la nivelul claselor I și/sau a V-a. În cazul acestor școli, pentru a realiza colective mixte la nivelul claselor I și a V-a ar fi fost necesară redistribuirea elevilor din aceste clase în alte școli din rețelele școlare locale.

În cazul celor 47 de școli **care au clase segregate** există informație pentru evaluarea segregării la nivelul claselor I și a V-a pentru 45 de școli (2 non-răspunsuri). Astfel, separarea elevilor romi la nivelul claselor I și/sau a V-a este prezentă în **75%** dintre cazuri (34 de școli). Fenomenul segregării la nivelul clasei I în școlile cu clase segregate este prezent în 38% din cazuri (17 școli). Segregarea la nivelul clasei a V-a este prezentă în 18% din cazuri (8 școli). Există segregare deopotrivă la nivelul claselor I și a V-a în 20% din cazuri (9 școli).

În 24% (11 școli) din totalul celor 45 de școli **care au clase segregate** și despre care avem date **nu este prezent fenomenul segregării romilor la nivelul claselor I și/sau a V-a**. În aceste 11 școli, Ordinul MEC este respectat de către personalul școlar. Pentru monitorizarea ulterioară și pentru intervenție în aceste școli redăm în *Anexa 4* lista școlilor care au segregare la clasele I și/sau a V-a.

2.5. Segregarea și riscul de segregare în clase speciale

Există informații certe despre segregarea romilor în clase speciale în două școli din județul Alba. Aceste școli sunt Liceul cu program sportiv, Sebeș și Școala din Petrești, Sebeș. La școala din Budila, județul Brașov se menționează că elevii romi cu CES au fost redistribuiți în celelalte clase din școală. În Școala Nr. 4 Băilești, județul Dolj, se menționează că au existat în școală clase de elevi romi cu CES, dar că în prezent aceste clase nu mai există.

O cercetare ulterioară ar putea stabili dacă în școlile în care există cadre de sprijin romii sunt segregati în clase speciale. Școlile segregate care au cadre de sprijin sunt următoarele:

- Șc. Nr.1 Râșnov, Brașov
- Șc. Ion Obedeanu, Craiova, Dolj
- Șc. Popoveni, cu clasele I-IV, Dolj
- Șc. Podoleni, com. Barcea, Galați
- Șc. Elena Cuza, Galați
- Liceul Lascăr Rosetti, com. Răducăneni,
- Șc. Trestina, Iași
- Șc. nr. 2 Roman, Neamț
- Șc. nr. 7 Roman, Neamț
- Șc. Ion Creangă, Târgu Frumos, Iași

3. ȘCOLILE SEGREGATE: EVALUAREA INFRASTRUCTURII, RESURSELOR UMANE ȘI A REZULTATELOR ELEVILOR ROMI

3.1. Distanța școlilor segregate față de unități școlare mixte de nivel similar

Dintre cele 43 de școli segregate, 28 sunt în mediul rural și 15 sunt în mediul urban.

60% dintre școlile segregate (25 de școli din cele 42 despre care avem informații) sunt situate la o distanță cuprinsă între 1 și 3 km de școli de nivel similar și/sau mixte. 28% dintre școlile segregate (12 școli) sau anumite corpuri de clădire ale acestora sunt situate până la 1 km de alte școli de nivel similar și/sau mixte. Două dintre aceste școli se află chiar la o distanță foarte mică, de aproximativ 300 de metri de școli mixte. 12% dintre cazuri (5 școli) sunt situate la o distanță mai mare de 3 km de școlile mixte de nivel similar.

11 dintre școlile care se află la o distanță mai mică de 3 km de școli de nivel similar și/sau mixte au la dispoziție transport public. Este evident că pentru majoritatea școlilor

segregate nu izolarea comunităților de romi este cea care determină situația de separare școlară a romilor.

3.2. Starea infrastructurii în școlile segregate

În urma analizei datelor din cele 43 de școli segregate au fost reținute un număr de 40 de cazuri care conțin informația necesară pentru evaluarea stării infrastructurii școlare.

Evaluarea stării infrastructurii școlare s-a realizat pe următoarele componente:

- Prezența apei curente în interiorul școlii
- Prezența toaletei în interiorul școlii
- Sistemul de încălzire
- Starea mobilierului școlar
- Existența și dotarea laboratoarelor școlare
- Prezența bibliotecii școlare
- Existența cabinetului medical
- Existența sălii de sport
- Existența transportului școlar
- Gradul de aglomerare a claselor

Datele cercetării relevă următoarele:

- În 39 dintre școlile segregate (1 non-răspuns) apa curentă există în 82% din cazuri (32 de școli). În **18% din școlile segregate** (7 cazuri) **nu există apă curentă** în interiorul școlii.
- În **64% din cazuri** (25 de școli) **nu există toaletă în interiorul școlii** (pentru 39 de școli există informație pentru această variabilă).

- În ceea ce privește sistemul de încălzire, **57% dintre școlile vizitate nu au încălzire centrală**, ci sunt încălzite în timpul iernii din alte surse (de regulă, sobe cu lemne). Nu există informații pentru această variabilă pentru un număr de 3 școli.
- **56% dintre școlile segregate nu au niciun laborator** de specialitate (22 de școli). În câteva dintre aceste cazuri s-a declarat existența laboratoarelor, însă slaba dotare a acestora demonstrează în fapt că aceste câteva cazuri au laboratoare nefuncționale (laboratoare doar cu numele). În 15% din cazuri (6 școli), în școală există doar laborator de informatică. În 28% dintre școli există mai mult de un laborator de specialitate (11 școli). Nu există informație pentru această variabilă pentru o unitate școlară.
- **În 87% dintre școlile segregate nu există cabinete medicale** (34 școli). Pentru această variabilă nu există informație în cazul unei școli.
- 63% dintre școlile segregate (24 de cazuri) au declarat că dețin bibliotecă școlară, în timp ce în **37% dintre cazuri** (14 școli) **nu există bibliotecă școlară**. Pentru această variabilă sunt două non-răspunsuri.
- **73% dintre școlile segregate nu dispun de sală de sport.**
- Din cele 38 de școli pentru care există informație despre starea mobilierului școlar, jumătate dintre ele au mobilier școlar în stare bună sau medie, iar cealaltă **jumătate dispune de mobilier în stare nesatisfăcătoare.**
- **87% dintre școlile segregate nu dispun de transport școlar** (33 de școli), în timp ce alte 5

școli beneficiază de transport școlar. Sunt 2 cazuri de non-răspuns pentru această variabilă.

- În 2 școli segregate există probleme de supra-aglomerare a claselor școlare, iar în alte 3 școli spațiul școlar este subutilizat. Pentru această variabilă sunt 2 non-răspunsuri.

3.3. Calitatea resurselor umane în școlile segregate și în școlile cu clase segregate

Analiza calității resurselor umane include 40 de școli segregate (despre care există informație din teren) și 47 de școli cu clase segregate.

Situația acestor școli în funcție de prezența necalificării navetismului și fluctuației de personal este redată în tabelul următor:

Tabel 3. Prezența necalificării, navetismului și fluctuației în funcție de tipul segregării

Tipul școlii	Prezența necalificării (%)	Prezența navetismului (%)	Prezența fluctuației (%)
Școli segregate	67,5	67,5	40
Școli cu clase segregate	59,5	74	97

Nota: Procentele nu includ non-răspunsurile, fiind calculate pentru cazurile în care există informație. Astfel pentru școlile segregate avem informație pentru 40 din cele 43 de școli pentru toate cele 3 variabile (necalificare, navetism și fluctuație). Pentru cele 47 de școli cu clase segregate există informație în toate cazurile pentru variabila necalificare, în 42 de cazuri pentru variabila navetism și în 32 de cazuri pentru variabila fluctuație de personal.

Pentru variabila "prezența necalificării" s-au luat în calcul toate acele unități școlare în care a fost semnalată prezența a cel puțin unui cadru didactic necalificat. Pentru variabila "prezența navetismului" au fost considerate acele cazuri în care există cel puțin un cadru didactic navetist în școală. Variabila "prezența fluctuației" semnifică acele școli în care există cel puțin un cadru didactic care și-a schimbat locul de muncă în anul școlar anterior culegerii datelor.

În 68% (28 de școli) dintre cele 41 de școli segregate (2 non-răspunsuri) există mediator școlar. De asemenea, există mediator școlar și în 38% (16 școli) dintre cele 46 de școli cu clase segregate.

Prezența cadrelor de sprijin în școlile segregate este semnalată în 24% (9 școli) dintre cazuri (pentru 37 de școli avem date pe această variabilă).

3.3.1. Prezența și intensitatea fenomenului de necalificare

13 școli din cele 40 de școli segregate analizate au toate cadrele didactice calificate. Restul de 27 de școli (67,5%) au cel puțin un cadru didactic necalificat. În cazul școlilor cu clase segregate, 19 din cele 47 de școli monitorizate au toate cadrele didactice calificate, în timp ce un număr de 28 de școli (59,5%) din cele 47 au cel puțin un cadru didactic necalificat. Procentul școlilor cu clase segregate în care fenomenul necalificării cadrelor didactice este întâlnit este ceva mai scăzut comparativ cu procentul școlilor segregate. În schimb, navetismul și în special fluctuația de personal sunt fenomene mai des întâlnite în școlile cu clase segregate prin comparație cu școlile segregate.

O primă măsură a intensității fenomenului de necalificare este dată de media personalului didactic necalificat din școlile analizate. Astfel, în **cazul școlilor segregate** (27 de școli în care există cel puțin un cadru didactic necalificat), în medie, un procent de **18,7%** îl reprezintă **cadrele didactice necalificate**. Altfel spus, în medie, aproape unul din cinci cadre didactice nu este calificat.

În cazul școlilor cu clase segregate, în cele 28 de școli în care există cel puțin un cadru didactic necalificat, **media personalului didactic necalificat este de 14,67%**. Cu alte cuvinte, aproape unul din șapte cadre didactice este necalificat.

Intensitatea necalificării în școlile cu clase segregate este ceva mai scăzută decât în școlile segregate. Din datele cercetării nu se poate evalua însă dacă fenomenul necalificării în școlile cu clase segregate afectează într-o mai mare măsură elevii romii sau nu.

Datele existente nu ne permit să evaluăm dacă la clasele segregate cu elevi romi ponderea personalului didactic necalificat este mai ridicată decât la clasele în care predomină elevii neromi. Această ipoteză ar putea fi subiectul unei alte cercetări.

În interpretarea datelor asupra necalificării cadrelor didactice trebuie să ținem cont de variabilitatea ridicată a dimensiunii școlii și, în consecință, a numărului de cadre didactice dintr-o școală. Semnificația mediei necalificării trebuie interpretată cu prudență datorită faptului că în eșantion sunt cuprinse școli mari (există spre exemplu o școală cu peste 1000 de elevi), dar și școli din mediul rural cu doar câțiva elevi.

Tabel 4. Intensitatea necalificării după tipul segregării

Tipul școlii	Necalificați până la 15% (nr. școli)	Necalificați între 16-50% (nr. școli)	Necalificați între 51-100% (nr. școli)
Școli segregate (n=27)	18	7	2
Școli cu clase segregate (n=21)	15	4	2

Nota: S-au luat în calcul 27 de școli segregate în care cel puțin un cadru didactic este necalificat și 21 de școli cu clase segregate în care există cel puțin un cadru didactic necalificat.

Procentual, în 33,3% dintre cazuri necalificarea personalului didactic afectează mai mult de 15% din personalul total al școlilor segregate. Prin comparație, în categoria școlilor cu clase segregate intensitatea fenomenului de necalificare este ușor mai scăzută (28,5% dintre școli au peste 15% necalificați).

3.3.2. Intensitatea fenomenului de navetism

În 13 școli din cele 40 de școli segregate nu există cadre didactice **navetiste**. În celelalte 27 de școli există cel puțin un cadru didactic navetist.

Tabel 5. Intensitatea navetismului după tipul segregării

Tipul școlii	Navetism până la 50% (nr. școli)	Navetism între 51-100% (nr. școli)
Școli segregate (n=27)	10	17
Școli cu clase segregate (n=31)	23	8

Evaluarea fenomenului de navetism este importantă deoarece cadrele didactice aflate în situația de a face naveta între școală și domiciliu este probabil să fie mai puțin implicate în activitatea școlară și în special extra-școlară, iar nivelul relațiilor cu colectivele de elevi să fie unul mai superficial. Este de asemenea mai ridicată probabilitatea de absenteism sau întârziere din partea cadrelor didactice navetiste.

Media navetismului în cele 27 de școli **segregate** în care există situația de navetism este de **57%**. În 13 dintre școlile segregate nu există fenomenul de navetism. Intensitatea navetismului în școlile segregate este de până în 50% în 10 cazuri și de peste 51% în 17 cazuri. În 5 școli segregate navetismul este de 100%, toate cadrele didactice din aceste școli fiind în situația de a face naveta între școală și domiciliu. Dintre aceste 5 școli, 4 sunt din mediul rural și una este situată la periferia orasului Vulcan, Hunedoara, unde se află comunitatea de romi Crividia.

Media navetismului în cele 31 de școli **cu clase segregate** în care există situația de navetism este de **28%**. În 11 școli din cele 47 nu există cadre didactice navetiste iar 5 sunt cazuri de non-răspuns pe această variabilă. Observăm că intensitatea navetismului cadrelor didactice este considerabil mai scăzută în școlile cu clase segregate decât în școlile segregate. Din cele 8 școli în care intensitatea navetismului este între 50-100%, 5 sunt în rural și 2 în urban.

3.3.3. Intensitatea fenomenului de fluctuație de personal

Analiza fenomenului de fluctuație este în special importantă pentru ciclul primar de educație, unde

atașamentul elevilor față de învățator este un element cheie al evoluției școlare ulterioare a acestora. În mod evident, în școlile în care există fluctuație de personal în ciclul primar evoluția școlară a elevilor este influențată negativ de acest fenomen. Toate școlile monitorizate includ clase din ciclul primar.

Tabel 6.

Intensitatea fluctuației de personal după tipul segregării

Tipul școlii	Fluctuație până la 50% (nr. școli)	Fluctuație între 51-100% (nr. școli)
Școli segregate (n=17)	15	2
Școli cu clase segregate (n=31)	23	8

Nota: în categoria școlilor segregate există un număr de 19 non-răspunsuri și 4 cazuri în care nu există fenomenul fluctuației de personal. În categoria școlilor cu clase segregate, sunt 15 non-răspunsuri și un caz în care nu există fluctuație de personal. În analiza datelor s-au luat în calcul doar școlile în care există fluctuație de personal și s-au omis non-răspunsurile.

Intensitatea medie a fenomenului fluctuației de personal în cele 17 școli **segregate** în care această situație a fost identificată este de **30%**. Cu alte cuvinte, aproape fiecare al treilea cadru didactic din școlile segregate și-a schimbat locul de muncă în ultimul an școlar.

Intensitatea medie a fenomenului fluctuației de personal în cele 31 școli **cu clase segregate** în care această situație a fost identificată este de **21%**. Intensitatea medie a fluctuației de personal este relativ mai scăzută decât în școlile segregate. Cu toate acestea, fiecare al cincilea cadru didactic din școlile cu clase segregate și-a schimbat locul de muncă în decursul ultimului an școlar.

3.4. Performanțele școlare ale elevilor în școlile segregate și în școlile cu clase segregate

Datele din teren nu ne permit o evaluare agregată a performanței școlare a elevilor romi pentru toate variabilele pe care ni le-am propus. În multe cazuri, aceste date lipsesc sau, atunci când există, nu sunt raportate într-un mod omogen, care să permită prelucrarea lor statistică. În școlile cu clase segregate de romi, în multe dintre cazuri performanța școlară a elevilor nu este măsurată în mod distinct pentru elevii romi și pentru cei neromi.

Pentru cele 25 de școli **segregate** pentru care există date pentru variabila **promovabilitate la examenul de capacitate** în anul școlar anterior, procentul romilor care au promovat acest examen este de aproximativ **14%** din totalul elevilor de clasa a VIII-a. În **28%** dintre școlile segregate (7 școli) **promovabilitatea la examenul de capacitate este de 0%**.

În ceea ce privește **repetenția**, există două tipuri de situații. În unele dintre școli, repetenția este foarte ridicată (de exemplu, în Șc. nr.13 Craiova rata repetenției este de 47%; Șc. Crizbav a raportat 45 de elevi repetenți anul trecut). În cele mai multe dintre cazuri repetenția este însoțită de abandon școlar. În cea de-a doua categorie de școli, rata repetenției este scăzută, dar opinia, uneori declarată, a unor cadre didactice este că elevii romi "sunt ajutați să treacă clasa".

Școlile cu **abandon masiv** sunt următoarele:

- La Șc.Popoveni, cu cls I-IV, Dolj, din 89 elevi au abandonat 75;

- Școala din Budila, Brașov, 4 elevi romi au abandonat la I-IV; 24 romi din 26 elevi au abandonat la V-VIII;
- În Școala Maieruș, Brașov, se estimează că 15% dintre elevii romi abandonează;
- În Școala Teliu, Brașov, 30% dintre elevii romi abandonează în clasele a VII-a și a VIII-a;
- În Școala Cutus, Brașov, 11 elevi romi au abandonat la clasa I;
- În Școala nr. 13, Craiova, Dolj, 22 elevi au abandonat la I-IV și 26 la V-VIII;

În privința **participării la concursuri și olimpiade**, cu rare excepții, singurul tip de concurs școlar la care participă elevii romi este olimpiada de limba Romani. Se remarcă în acest sens școala nr. 2 Gh. Patrașcu, Tecuci, Galați, în care 5 elevi au mers la olimpiada de limba Romani.

4. CRITERII DE REPARTIZARE A ELEVILOR ÎN CLASE SEGREGATE

Majoritatea sistemelor educaționale realizează o stratificare, o diferențiere a elevilor prin gruparea acestora în clase omogene în funcție de abilitățile cognitive ale acestora, de statutul socio-economic al familiei, de limba vorbită de elev în familie, de rezultatele școlare anterioare. Ca tendință, gruparea elevilor în clase omogene în funcție de una sau mai multe variabile din cele prezentate mai sus produce la nivel de sistem performanțe școlare slabe și, în consecință, la nivel societal nedezvoltarea potențialului forței de muncă și slăbirea coeziunii sociale.

Rezultatele tuturor testărilor internaționale PISA demonstrează că sistemele de învățământ în care eterogenitatea claselor școlare este mai ridicată au performanțe agregate la nivel de sistem de asemenea mai ridicate. Cu cât distribuția elevilor în funcție de caracteristici de status economic, etnicitate, educație a părinților, abilități cognitive ale elevilor etc. este mai eterogenă, cu atât performanța școlară la nivel de sistem este mai bună.

În învățământul românesc există, în mod neoficial, școli sau clase de elită și școli marginale, ambele tipuri fiind relativ

omogene atât în privința statusului socio-economic al familiilor de origine ale elevilor, cât și în privința moștenirii culturale care le-a fost transmisă copiilor în cadrul socializării primare. Este binecunoscută maniera de distribuție a elevilor în clase, astfel încât elevii "buni" sunt distribuiți la clasele A, iar elevii "slabi" sau "cu probleme" sunt repartizați la celelalte clase, spre sfârșitul alfabetului, acolo unde există mai multe clase pe nivel. În unele cazuri realizarea unor clase omogene este rezultatul deciziei profesorului sau a directorului de școală, care, pe baza unor teste sau examinări sau, independent de acestea, pe baza preferințelor subiective, decid repartizarea elevilor într-o clasă slabă sau într-una de elită.

Gruparea omogenă a elevilor în clase are consecințe negative pentru grupurile minoritare și/sau pentru cei aflați în situația de dezavantaj socio-economic. Dincolo de faptul că repartizarea elevilor în clase este bazată adeseori pe percepții subiective, pe "impresii" și pe definiții restrânse ale "inteligenței", deci poate fi eronată, acest tip de repartizare expune în mod diferențiat la curriculumul școlar romii și elevii săraci. Clasele "slabe", clasele de romi segregate primesc o instrucție inferioară în termeni de cantitate, conținut și calitate a educației. Atmosfera școlară în aceste clase este mai degrabă rigidă și centrată pe disciplină.

Așteptările profesorilor sunt adesea biasate, iar mediul școlar nu încurajează performanța. Prin repartizarea în clase slabe și de elită are loc un proces de etichetare socială care îi urmărește pe elevi de-a lungul întregii lor cariere școlare. Selecția și separarea elevilor în cadrul sistemului școlar perpetuează inegalitățile inter-etnice și de clasă din cadrul societății.

În cadrul studiului nostru am încercat să identificăm criteriile reale de repartizare a elevilor pe clase școlare. Am realizat acest lucru prin metode calitative, interviuri

individuale cu directori de școală, cadre didactice și părinți. În privința cadrelor didactice au existat două tipuri de reacții:

1. un prim tip de reacție a fost acela de a nega existența unor criterii de repartizare a elevilor pe clase și de a afirma că repartizarea acestora este una strict aleatoare, în care s-au luat în considerare obținerea unui echilibru în ceea ce privește vârsta, sexul și numărul de copii dintr-o clasă.
2. o a doua reacție a fost aceea de a afirma în mod tranșant repartizarea elevilor în funcție de abilitățile lor cognitive (percepute) sau școlare. Persoanele care au răspuns în acest sens consideră această modalitate de repartizare ca fiind deplin justificată, fiind considerată utilă atât elevilor, cât și profesorilor.

Pentru majoritatea respondenților din prima categorie, s-a dovedit la o analiză de profunzime a datelor că pretinsa repartiție aleatoare a elevilor este doar una declarativă și că în fapt personalul școlii utilizează diverse criterii pentru a repartiza elevii în clase școlare neomogene.

În cele mai multe cazuri, repartiția elevilor pe clase este realizată de o comisie școlară, din care fac parte directorul școlii și cadre didactice din școală.

Este foarte important să se urmărească **realizarea claselor mixte la nivelul clasei I**, deoarece, din analiza datelor rezultă că aproape în toate cazurile la nivelul clasei a V-a se continuă cu aceeași structură a claselor școlare ca în ciclul primar. În consecință, dacă o clasă școlară a fost segregată la nivelul clasei I este foarte probabil că această clasă va rămâne segregată și la nivelul clasei a V-a și pe durata întregului ciclu secundar inferior de educație.

„La trecerea în clasa a V-a nu se schimbă componența elevilor la clasă, rămân aceleași clase de la I până la a VIII-a.” (Șc. Petrești, Alba); “[clasele] merg în continuare așa cum au fost formate.” (Liceul cu program sportiv, Sebeș, Alba); “după terminarea clasei a IV-a elevii au intrat în aceeași formulă în clasa a V-a până în clasă a VIII-a” (Șc. nr. 11, Hunedoara); “s-au păstrat efectivele din clasele primare” (Grup Șc. “Costache Conachi”, Pechea, Galați); “s-au păstrat clasele formate la ciclul primar” (SAM Ion Petrovici, Galați).

Din analiza datelor reiese, de asemenea, că odată cu mutarea elevilor de la o școală cu clasele I-IV segregată la o școală gimnazială aproape în toate cazurile elevii veniți de la școlile segregate sunt plasați într-o aceeași clasă, segregată. Motivul acestei practici este același: păstrarea structurii colectivelor de elevi. Uneori, această practică este justificată prin faptul că elevii „se cunosc între ei”.

În funcție de frecvența apariției lor și, implicit, a importanței lor în realizarea distribuției elevilor, criteriile de repartizare a elevilor pe clase sunt următoarele:

4.1. Preferința părinților și/sau a elevilor

Cel mai frecvent criteriu de repartizare a elevilor pe clase este repartiția pe baza preferinței părinților. În unele cazuri, această preferință a părinților include în mod explicit refuzul părinților neromi de a-și înscrie copiii în clase în care sunt numeroși elevi romi. În alte cazuri, părinții aleg să își înscrie copiii într-o anumită clasă, în funcție de prestigiul cadrelor didactice, în special la ciclul primar. În unele cazuri, elevii romi care sunt în clase segregate preferă să fie menținuți în aceste clase, deoarece au colegi și prieteni de aceeași etnie, din comunitate.

Uneori și părinții romi preferă o școală segregată datorită apropierii acesteia de comunitatea de romi.

„Dacă așa dorește părintele, eu sunt aici să-i satisfac dorința. Primul criteriu este dorința copilului și a părinților.” (Șc. Nr. 3 Botoșani); „[Clasele] s-au format prin consultarea părinților și uneori prin preferințele părinților.” (director, Grupul școlar cu clasele I-VIII Ștefănești, Botoșani); “s-au facut clase la cererea părinților” (Șc. Maierus, Brașov); “Părinții majoritari făceau presiuni ca în clasa copiilor lor să nu existe copii de etnie romă, iar părinții copiilor romi solicitau o clasă mixtă considerând că procesul educativ în clasele cu elevi români este mai ridicat.” (Șc. Teliu, Brașov); “Repartizarea elevilor se face pe baza cererilor făcute de părinți.” (Iași, Șc. Ion Creangă, Târgu Frumos); „Repartizarea elevilor la clasa I se face pe baza cererilor făcute de către părinții care optează pentru un anumit învățător” (Șc. Crucea, Iași); “Directorul ne-a declarat că se teme ca părinții să nu își mai dea copiii la această școală, dacă nu le mută copiii în clase așa cum doresc ei.” (Șc. Ion Obedeanu, Craiova); “Mai țin cont că unii elevi sunt grade de rudenie și au anumite preferințe, de a fi împreună cu verișorul în clasă.” (Șc. Iscroni, Hunedoara)

4.2. Rezultatele școlare ale elevilor

Acest criteriu de repartizare a elevilor pe clase nu este urmarea unor teste școlare de evaluare a cunoștințelor elevilor, ci doar pe credințele, așteptările și percepțiile cadrelor didactice. Prin acest tip de criteriu se realizează segregarea romilor pe clase în școlile mixte, romii fiind excluși de regulă de la clasele cu litera A, considerate cele mai bune din școală.

„În funcție de elevi, buni și mai puțin buni.” (Șc. Nr. 3 Botoșani); „În funcție de performanțele elevilor” (director, Grupul școlar cu clasele I-VIII Ștefănești, Botoșani); „Criteriile de repartizare a elevilor romi în clasele I-IV au fost după abilități școlare și distanță față de școală, iar a celor din clasele V-VIII după vârsta elevilor și rezultate școlare.” (director, Grupul școlar cu clasele I-VIII Ștefănești, Botoșani); “un alt criteriu: abilitățile școlare, clasele A fiind mai bune, iar în celelalte sunt dispersați și copii cu cerințe educaționale speciale.” (Șc. Budila, Brașov); “Una dintre clase se va desființa, urmând să aibe loc o repartizare la clasele celelalte în funcție de media școlară.” (Dolj, Șc. 16, Craiova)

În unele cazuri, nu doar distribuția elevilor pe clase se face în funcție de rezultatele școlare ale elevilor, ci și repartiția elevilor în bănci, în interiorul clasei, ține cont de “nivelul intelectual” al elevilor.

“Clasele din această școală sunt foarte mici și înguste, elevii sunt foarte înghesuți. Elevii romi stau în ultimile bănci. Cadrele didactice spun ca i-au pus așa în bănci că sunt mai înceți la minte și cu ei trebuie să lucreze diferențiat și dacă îi amestecă prin clasă îi deranjează pe ceilalți colegi.” (Șc. Isroni, Hunedoara)

În câteva cazuri, nu doar repartizarea elevilor pe clase, ci chiar și așezarea elevilor în bănci se face în funcție de rezultatele școlare ale elevilor.

„elevii au fost așezați [în bănci] de către învățatori în funcție de gradul de cunoștințe” (Șc. Podoleni, Galați); „[elevii romi sunt amplasați în bănci] în funcție de preferințele elevilor și rezultatele la învățatură” (SAM Ion Petrovici, Tecuci)

4.3. Frecventarea prealabilă a grădiniței

Nefrecventarea prealabilă a grădiniței în cazul unei majorități a copiilor romi reprezintă principalul motiv de segregare a acestora la nivelul claselor I. Copiii care nu au frecventat grădinița sunt plasați împreună într-o aceeași clasă. Așteptările cadrelor didactice față de acești elevi sunt scăzute, lucru care influențează negativ întreaga evoluție școlară a acestor copii.

"Criteriul de repartizare [în clase] îl reprezintă frecventarea grădiniței, cei care au fost împreună la grădiniță sunt păstrați în aceeași clasă (Șc. Budila, Brașov); "s-au facut clase și în funcție de cei care au frecventat grădinița" (Șc. Maierus, Brașov) ; "Frecventarea grădiniței reprezintă un alt criteriu de repartizare. Copiii care au frecventat grădinița sunt păstrați împreună în aceeași clasă... din pacate, copiii de etnie romă nu prea frecventează grădinița. Astfel, aceștia sunt repartizați în clasele mai slabe pentru că, neavând pregătirea din grădiniță, nu se descurcă la testul de evaluare." (Șc. Teliu, Brașov)

Deși Ordinul MEC 1540/19.07.2007 prevedea în mod explicit obligativitatea eliminării claselor I segregate, criteriul frecventării prealabile a grădiniței nu a fost încă eliminat din practicile școlare. În unele cazuri, cadrele didactice sunt conștiente că încalcă Ordinul prin repartiția elevilor pe clase pe baza criteriului de frecventare prealabilă a grădiniței și încearcă să ascundă faptul că utilizează acest criteriu de repartizare.

Folosirea mai multor surse de informare la nivelul unei școli ne-a permis depistarea cazurilor de acest gen.

4.4. Teste școlare / teste de evaluare

Pe baza testelor școlare aplicate la sfârșitul clasei a IV-a se realizează de regulă segregarea elevilor romi la nivelul clasei a V-a. Testele școlare sunt adesea invocate ca fiind criterii obiective de repartizare a elevilor pe clase. În unele cazuri aceste teste nu sunt evaluări care se dau la nivel național, ci sunt construite și aplicate la nivel local, adică la nivelul inspectoratelor școlare județe sau chiar la nivelul unei școli sau clase de elevi. Considerăm aceste teste școlare ca fiind pretexte mai mult sau mai puțin oficiale de care unii profesori sau directori de școală se folosesc pentru a repartiza elevii pe clase în funcție de abilitățile cognitive.

"În clasa a V-a criteriul de repartizare este un test impus de către ISJ Brașov. În urma testului dat la sfârșitul clasei a IV-a se formează în clasa a V-a două categorii de clase: A, clase performante și B, clase de recuperare." (Șc. Zizin, Brașov) ; "repartizarea copiilor în clasa I se face în urma unui test de evaluare, realizat de colectivul învățătorilor" (Șc. Teliu, Brașov); "notele de la testările finale clasei a IV-a, pentru intrarea în clasă a V-a" (Șc. Iscroni, Hunedoara); "La clasele V-VIII, deoarece este o școală cu profile diferite, se dă un test, în cazul obiectelor ca limba engleză, franceză, matematică sau română, iar la sport se dă o probă sportivă și pe baza acestor examinări se fac clasele." (Pașcani, Iași); "Elevii sunt împărțiți în clase în funcție de abilitățile lor." (Șc. Petrești, Alba)

4.5. Repetenția și momentul înscrierii în școală

În unele cazuri, segregarea elevilor romi pe clase se face ținându-se cont de performanța școlară anterioară (repetenție) sau de înscrierea copiilor la școală după data oficială de înscriere (sau chiar înaintea datei oficiale de

înscrisere, dar ca ultimi veniți în școală). Înscriserea târzie la școală este un motiv considerat justificat de către directorii de școală pentru a plasa copiii romi în clase separate. În fapt, repartizarea echilibrată a întârziaților în clasele deja formate și nu într-o clasă separată nu ar constitui o dificultate, ceea ce ne determină să credem că segregarea este în acest caz o practică școlară deliberată.

"se formează clase numai cu elevi romi, în ciclul primar, compuse din elevi romi care rămân repetenți, elevi care se adună la cei înscriși tarziu, de aceeași etnie, astfel formandu-se două clase numai cu elevi romi." (Dolj, Șc.19); „ca urmare a înscrierii târzii a copiilor romi, părinții acestora neluând în seamă termenul limită pentru înscrieri” (Dolj, Șc.19); „romii se înscriu tarziu” (Șc.16, Craiova); „repartizare în funcție de frecvența școlară, repetenție” (Șc. Frumușița, Galați)

4.6. Repartizarea în funcție de domiciliul elevului

În câteva cazuri, criteriul de repartizare a elevilor în școli și în clase se realizează în funcție de domiciliul elevilor, segregarea școlară a romilor fiind în acest sens o consecință a segregării rezidențiale. Adeseori școlile plasate în interiorul sau în proxima vecinătate a comunităților de romi sunt considerate de către personalul școlii ca un răspuns la cererea părinților romi.

Câteva școli din interiorul sau vecinătatea comunităților de romi au fost recent construite sau renovate prin programe ale MEC (de exemplu, Școala Pusta Vale nr. 2 și Șc. Mal II, comuna Sag, Sălaj).

"Repartizarea elevilor se face în funcție de domiciliu." (Alba, Cugir); "Respectarea domiciliului elevilor [...] Primăria stabilește cărei școli îi sunt arondate străzile din cartier." (Alba, Sebeș, Lic cu program sportiv)

4.7. Limba de predare

În școlile în care există etnici maghiari, repartiția elevilor pe clase se face în funcție de limba de predare. De regulă, elevii romi sunt plasați separat, la secția cu predare în limba română, chiar dacă în unele cazuri aceștia cunosc limba maghiară.

Numărul elevilor romi care învață la secții cu predare în limba maghiară sau germană este foarte mic.

4.8. Repartiție aleatoare

Într-un număr mare de cazuri, repartiția elevilor pe clase se declară a fi realizată în mod aleatoriu. Însă această repartiție aleatoare a elevilor este realizată în cadrul unei școli segregate, ceea ce în mod logic nu are niciun efect în eliminarea fenomenului de segregare.

Spre exemplu, în școlile Cutus (Brașov) și N. Tonitza (Iași), repartiția elevilor este declarată a fi una aleatoare, însă deoarece predomină elevii romi în școală clasele sunt, în consecință, segregate. Un alt exemplu este cel al școlii Apata Brașov care are un colectiv de 320 elevi din care 300 sunt de etnie romă.

În mod evident repartiția aleatoare a elevilor în această școală nu poate evita situația de segregare.

"acum sunt distribuiți prin tragere la sorți iar clasele sunt echilibrate. Nu se ține cont nici dacă elevul a fost la grădiniță sau nu și nici de solicitările părinților pentru formarea de clase ca acum trei, patru ani." (Brașov, Șc. Apata)

În fapt, în cele mai multe din aceste cazuri repartitia se realizează în funcție de criteriile menționate anterior și nu în mod aleatoriu. Uneori, criteriile de repartizare considerate aleatoare sunt, de fapt, pseudo-aleatoare. De exemplu, repartizarea elevilor în funcție de **numele de familie** maschează de fapt segregarea în funcție de etnie, întrucât, în special în comunitățile rurale, un număr mare de romi poartă același nume de familie, iar numele de familie ale romilor sunt ușor de recunoscut.

"elevii sunt împărțiți în clasă și după numele de familie, satul fiind mic, toată lumea se cunoaște, iar numele spune tot... Se știe că nume ca Furcoi, Catarambă, Greurus, Mărginean sunt nume de familie specifice romilor din Petrești." (Șc. Petrești, Alba)

Câteva școli țin cont de interdicția de a forma clase separate de romi și aplică repartitia aleatoare a elevilor în școli mixte din punct de vedere etnic.

4.9. Alte criterii

În mod izolat, problemele de **disciplină școlară** constituie un criteriu de repartizare a elevilor pe clase.

"copiii cu probleme de disciplină sunt puși în aceeași clasă" (Șc. Ișroni, Hunedoara)

Izolată, unele cadre didactice își amintesc că în urmă cu câțiva ani un criteriu de repartizare a elevilor pe clase era **starea lor de curățenie**.

"acum 5 ani elevii romi erau deja repartizați în clase separate de celelalte, unul din motive fiind aspectul neîngrijit al elevilor romi... erau murdari și nespălați, unul din profesori a luat praf dezinfectant și a dat pe ei, ca să poată să îi bage la clase" (Șc.19, Craiova)

Un caz izolat de segregare a romilor în clase separate este motivat prin faptul că plasarea copiilor din aceeași comunitate de romi într-o aceeași clasă le-ar facilita **deplasarea în grup** la și de la școală.

"cadrele didactice spun că mai țin cont și de faptul că o parte din elevii romi vin din comunitatea Sasa, comunitate vecină cu comunitatea de romi din Iscroni, și atunci pe acei copii îi pun într-o clasă că scapă târziu de la ore și să mergă împreună acasă. (Șc. Iscroni, Hunedoara)

5. RECOMANDĂRI

- Înființarea în cadrul MEC a unei Unități Centrale de Desegregare care să ofere asistență tehnică școlilor în implementarea Ordinului, să monitorizeze situația segregării și aplicării Ordinului și să emită sancțiuni împotriva directorilor de școală și personalului din conducerea inspectoratelor școlare care nu se conformează actului legislativ.
- Desemnarea unor reprezentanți în teritoriu ai Unității Centrale de Desegregare din MEC din cadrul inspectoratelor școlare, reprezentanți care ar avea ca sarcină implementarea Ordinului la nivel județean.
- Completarea Ordinului 1540/19.07.2007 prin introducerea unor sancțiuni administrative și financiare pentru directorii de școală și personalul din conducerea inspectoratelor școlare județene, special desemnat pentru asigurarea implementării măsurilor anti-segregare la nivel de județ.
- În elaborarea unui nou act legislativ pentru prevenirea, interzicerea și eliminarea segregării ar trebui să fie luate în considerare și alte criterii decât cel strict etnic pentru a crește eterogenitatea mediului școlar. Atunci când este menționată interzicerea segregării doar în cazul apartenenței la etnia romilor s-a constatat că în numeroase cazuri directorii de

școală se eschivează de la implementarea Ordinului 1540/19.07.2007 motivând că elevii romi nu își declară identitatea etnică. Un criteriu suplimentar de interzicere a segregării într-un nou act legislativ ar trebui să fie statutul socio-economic al familiei. Prin introducerea acestui criteriu suplimentar s-ar evita atât segregarea elevilor în funcție de statutul socio-economic, cât și multe situații în care în prezent ordinul nu se aplică deoarece elevii nu se autoidentifică drept romi.

- Diseminarea Ordinului 1540/19.07.2007 în toate școlile aflate în situația de segregare și în școlile cu risc de segregare pentru întreg personalul didactic al acestor școli.
- În cazul școlilor segregate (rezidențial sau nu) ar trebui introdusă în mod explicit, sub sancțiune financiară și administrativă, interzicerea înscrierii de noi elevi la nivelul claselor I și a V-a și redistribuirea elevilor romi din clasele I și a V-a în alte școli din rețeaua școlară. Redistribuirea ar trebui planificată și realizată astfel încât să ia în calcul un număr suficient de școli din rețeaua școlară pentru a nu exista riscul unei segregări secundare în urma redistribuției elevilor romi în școlile din proximitate. O redistribuție a elevilor care crează clase cu peste 30% romi riscă pe termen scurt o segregare secundară a romilor prin retragerea neromilor din clasele percepute a avea o pondere semnificativă de romi.
- În cazul școlilor în care există clase segregate, pentru a elimina segregarea la nivelul claselor I și a V-a ar trebui procedat fie la redistribuția elevilor pe clase, fie la redistribuția elevilor din clasele I și a V-a în alte

școli din rețeaua școlară locală. Redistribuția în interiorul școlii este dezirabilă în acele școli în care nu există risc de segregare, adică în unitățile școlare cu un procent de elevi romi mai mic de 30%. În școlile cu un procent de elevi romi peste această limită este recomandabilă redistribuția elevilor romi din clasele I și a V-a în alte școli din rețeaua școlară locală.

- Continuarea monitorizării alternative (monitorizarea permanentă ar trebui să fie în sarcina ministerului) a aplicării legislației anti-segregare de către organizațiile neguvernamentale ale romilor.

ANEXA 1

*Fișa de observație localitate și rețea școlară
și Fișa de observație școală*

FIȘA DE OBSERVAȚIE LOCALITATE ȘI REȚEA ȘCOLARĂ

Datele din Fișa de observație se completează prin observație directă și prin interviuri cu directorul școlii, secretara școlii, cadre didactice, mediator școlar, leaderul formal sau informal al comunității de romi, reprezentanți ai autorităților locale și ai inspectoratului școlar.

Date privind monitorii:

- nume și prenume:.....
- data vizitei în localitate / școală:.....

Date privind localitatea și rețeaua școlară

1. Denumirea localității:
2. Mediul:
 1. rural
 2. urban

3. [Pentru localitățile din mediul rural]
 1. comuna
 2. sat

4. Județ:.....

5. Distanța față de cel mai apropiat oraș (doar pentru rural).....
.....

6. Numărul de locuitori conform ultimelor date de recensământ.....
.....

7. Care este componența etnică a localității (date de recensământ precum și estimări ale numărului/procentului de romi obținute de la liderii romi și autoritățile locale)

.....
.....
.....
.....
.....

8. Care este numărul de copii de vârstă preșcolară (3-6/7 ani) din localitate?

.....
.....
.....

9. Care este numărul estimat al copiilor romi de vârstă preșcolară (3-6/7 ani) din localitate?

.....
.....
.....

[Sursele estimării: autoritate locală (primar / viceprimar), director școală, lider rom. Se menționează sursele estimării.]

10. Care este numărul de copii de vârstă școlară (7-18 ani) din localitate?

.....
.....
.....
.....
.....

11. Care este numărul estimat al copiilor romi de vârstă școlară (7-18 ani) din localitate?

.....
.....
.....
.....
.....

[Sursele estimării: autoritate locală (primar / viceprimar), director școală, lider rom. Se menționează sursele estimării.]

12. Există copii de vârstă școlară neînscși în școală? Care este numărul acestora? Câți dintre ei sunt romi?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

[Sursele estimării: director școală, lider rom. Se menționează sursele estimării.]

13. Cum arată rețeaua școlară locală - număr de școli, structura școlilor pe nivele de educație?

Rețeaua școlară locală	Grădinițe	Școli cu clasele I-IV	Școli cu clasele I-VIII	Școli cu clasele V-VIII	Licee și școli profesionale
Număr de unități școlare					
Număr de elevi înscriși					
Număr de unități școlare segregate ¹					
Număr de copii / elevi înscriși în unități școlare segregate					

Date privind comunitatea de romi

14. Există o comunitate compactă de romi sau romii sunt dispersați în populația majoritară?

.....

¹ Constituie **segregare școlară** a elevilor romi separarea fizică a elevilor aparținând etniei rome în grupe / clase / clădiri / școli / alte facilități, astfel încât procentul elevilor aparținând etniei rome din totalul de elevi din școală/clasă/grupă este disproporționat în raport cu procentul pe care copiii romi de vârstă școlară îl reprezintă în totalul populației de vârstă școlară în respectiva unitate administrativ teritorială.

15. Calitatea drumurilor și accesibilitatea acestora în comunitatea de romi.....
.....
16. Existența transportului public și frecvența acestuia în comunitatea de romi
.....
17. Romii din localitate sunt vorbitori ai limbii Romani sau nu?.....
.....
18. Cărui neam de romi aparțin romii din localitate?
.....
.....
19. Cum este plasată comunitatea de romi față de rețeaua școlară a localității:
- a. distanța față de cea mai apropiată grădiniță
.....
 - b. distanța față de cea mai apropiată școală cu clasele I-IV
.....
 - c. distanța față de cea mai apropiată școală cu clasele V-VIII
.....
 - d. distanța față de cel mai apropiat liceu/școală profesională (dacă există în localitate)
.....
.....
 - e. distanța față de cea mai mare școală din localitate
.....
20. Cum este amplasată școala monitorizată față de comunitatea de romi: în interiorul / în afara comunității; la "granița" dintre comunitatea romă și ne-romă; în centrul localității etc.?

FIȘA DE OBSERVAȚIE ȘCOALĂ

ȘCOALA MONITORIZATĂ

Date privind școala

1. Denumirea școlii:
.....
2. Codul SIRUES [se obține de la director]:
.....
1. Tipul școlii 1. *școală cu clasele I-IV*
 2. *școală cu clasele V-VIII*
 3. *școală cu clasele I-VIII*
4. Care este distanța până la cea mai apropiată unitate școlară de nivel similar?
5. Care este distanța până la cea mai apropiată școală mixtă?
6. Există un drum public de acces spre școala mixtă cea mai apropiată?
7. Există mijloc de transport școlar sau public?
.....
8. Care este aspectul general al școlii (prima impresie) - clădire; curtea școlii; curățenie; pereți; podea; mobilier; bănci; table; scaune; sistemul de încălzire ș.a?
.....
.....
.....

9. Descrieți împrejurimile școlii:

Școala se află pe o stradă principală sau secundară?
.....

Școala se află lângă alte instituții publice? [Dacă da]
Care anume? (primărie, biserică etc.)
.....

Există spațiu verde în apropiere?.....
.....

Are sau nu vizibile simbolurile specifice unei instituții
de învățământ (plăcuțe cu denumirea școlii; steaguri;
inscripții ale MEC).....
.....

Alte aspecte
.....
.....

Date privind elevii

10. Care este numărul elevilor din școală?
.....

11. Care este numărul elevilor romi din școală?
.....

12. Care este numărul de elevi din clasele I-IV?
.....

13. Care este numărul de elevi romi din clasele I-IV?
.....
.....

14. Care este numărul de elevi din clasele V-VIII?
.....

15. Care este numărul de elevi romi din clasele V-VIII?

.....

16. Care este distribuția elevilor pe clase, în funcție de etnie?

	I A	I B	I C	I D	II A	II B	II C	II D
romi								
neromi								

	III A	III B	III C	III D	IV A	IV B	IV C	IV D
romi								
neromi								

	V A	V B	V C	V D	VI A	VI B	VI C	VI D
romi								
neromi								

	VII A	VII B	VII C	VII D	VIII A	VIII B	VIII C	VIII D
romi								
neromi								

17. Care au fost criteriile de repartizare a elevilor romi în clasele I-IV?

.....

[criterii etnice; abilități școlare; participarea sau nu la grădiniță; distanță față de școală; vârsta (ridicată) a elevului la înscrierea în școală; repetenție; frecvență școlară scăzută; decizia directorului; decizia cadrelor didactice; decizia părinților; dorința elevilor; repartizare aleatoare etc.]

18. Care au fost criteriile de repartizare a elevilor romi în clasele V-VIII?

.....
.....
.....

[criterii etnice; abilități școlare; rezultate școlare; distanță față de școală; vârsta (ridicată) a elevului; repetenție; frecvență școlară scăzută; decizia directorului; decizia cadrelor didactice; decizia părinților; dorința elevilor; repartizare aleatoare etc.]

19. Dacă există clase mixte, cum sunt amplasați elevii romi – au colegi de bancă romi/neromi; în spatele/în fața clasei etc.

.....
.....
.....

Infrastructură și dotări materiale

20. Următoarele elemente ale infrastructurii sunt prezente sau nu în școală:

- apă curentă
 1. Da
 2. Nu

- toaletă
 1. în interior
 2. în afara clădirii

- sistem încălzire
 1. sobă cu lemne
 2. încălzire centrală
 3. centrală termică

21. laboratoare

1. fizică
2. chimie
3. biologie
4. limbi străine
5. informatică
6. nu există

22. echipament laboratoare

	bine dotat	dotare medie	slab dotat	fără dotări
fizică				
chimie				
biologie				
limbi străine				
informatică				

23. Există cabinet medical în școală?

1. Da
2. Nu

24. Există bibliotecă în școală?

1. Da
2. Nu

25. [dacă da] Care este numărul de volume?

26. Există sală de sport?

1. Da
2. Nu

27. [dacă da] Care este nivelul de dotare a sălii de sport?

1. bun

- 2. mediu
- 3. satisfăcător
- 4. nesatisfăcător

28. Cate computere există în școală?

29. La câte dintre acestea elevii au acces frecvent?
.....

30. Care este starea mobilierului școlar?

- 1. bună
- 2. medie
- 3. satisfăcătoare
- 4. nesatisfăcătoare

31. Școala beneficiază de transport școlar?

- 1. Da
- 2. Nu

32. Cum evaluați gradul de aglomerare a claselor?

- 1. supraaglomerare
- 2. normal
- 3. spațiu școlar subutilizat

Resurse umane

33. Care este numărul de cadre didactice din școală?
.....

34. Care este numărul de cadre didactice calificate și, respectiv, necalificate?

- 1. calificate
- 2. necalificate / în curs de calificare

35. Care este numărul de cadre didactice navetiști și, respectiv, localnici?

- 1. navetiști
- 2. localnici

36. Cate dintre cadrele didactice ale școlii și-au schimbat locul de muncă în anul anterior?

.....

37. În școală există următoarele categorii de personal?

	Mediator școlar	Bibliotecar	Psiholog/consilier școlar	Medic	Asistent medical	Cadre didactice de sprijin
da						
nu						

Rezultate școlare

38. Care este procentul absolvenților clasei a VIII-a care au promovat examenul de capacitate în anul școlar anterior?

.....

Câți dintre ei sunt romi?

39. Care este rata repetenției în ultimul an școlar?

.....

Câți dintre elevii repetenți sunt romi?

40. Care este rata participării elevilor romi la concursuri județene și naționale, inclusiv olimpiade?

.....

Câți dintre ei sunt romi?

41. Câți dintre elevi au abandonat școala și la ce nivel (în ce clasă)?

.....

Câți dintre ei sunt romi?

ANEXA 2

Ghiduri de interviu

GHID DE INTERVIU

cadre didactice

- Prezentarea monitorului
- Explicarea regulilor de discuție (cu sau fără înregistrare; asigurarea confidențialității)
- Prezentarea succintă a persoanei intervievate (vârsta, specializarea etc.)

Bună ziua. Ma numesc ... și reprezint organizația Romani CRISS în cadrul unui proiect pentru UNICEF. Aș dori să discutăm despre școala X (din localitatea Y). Dacă îmi dați voie, voi înregistra discuția, pentru că altfel nu aș putea reține tot ceea ce îmi spuneți. Oricum, vă asigur de confidențialitate, în sensul că numele dvs. nu va apărea în raportul final pe care îl vom realiza. Vă rog să vă prezentați în câteva cuvinte - cum vă cheamă, câți ani aveți, de când predați în această școală și ce anume etc.

1. Cum ați descrie pe scurt școala X (din localitatea Y)?
2. Prin ce se deosebește această școală de alte școli? Are ceva caracteristic / specific sau nu?
3. Prin ce se deosebesc clasele între ele? [*se așteaptă întâi răspunsurile spontane*] Există diferențe între clase, respectiv între elevii din aceste clase? (*clase mai bune sau mai slabe; mai numeroase sau mai reduse numeric; clase cu elevi mai săraci, respectiv mai înstăriți; clase cu un număr mai ridicat de elevi romi etc.*) [*Dacă da*] Care anume?
4. [*Dacă sunt clase cu mai mulți elevi romi decât altele*] Cum s-a ajuns la situația în care în unele clase sunt mai mulți elevi romi decât în altele?
5. Care sunt criteriile principale după care sunt împărțiți elevii în clase? [*aleator; în funcție de performanțele școlare / abilitățile elevilor; în funcție de preferințele părinților; preferințele profesorilor; preferințele elevilor; vârsta elevului la înscrierea în școală; repetenție; frecventarea grădiniței sau nu; frecvența școlară; alte criterii - care anume?*]
6. Cum s-au stabilit, în cadrul școlii, aceste criterii de repartizare a elevilor pe clase? [*Sunt stabilite recent sau*

mai demult; cine le stabilește; se stabilesc la nivel local sau central; sunt consultați sau nu părinții / alți membri ai comunității etc.]

7. Mai concret, haideți să vedem cum sunt repartizați elevii claselor claselor I-IV? *Cum s-au format clasele I?*
8. Dar elevii claselor V-VIII, cum au fost repartizați? *Cum s-au format clasele de a V-a?*
9. *[Dacă nu apare o referire directă a interlocutorului legată de Ordinul 1540/19.07.2007 cu privire la formarea claselor mixte]* ați auzit despre Ordinul 1540/19.07.2007 în ceea ce privește formarea grupelor/claselor mixte la clasele I și a V-a? *Dacă da, de unde anume / în ce context?*
10. Cum se aplică acest Ordin la nivelul școlii? *Cu ce rezultate [se cer exemple concrete]?*
11. Există dificultăți întâmpinate în aplicarea acestui Ordin? *Dacă da, care anume?*
12. Ce sugestii aveți pentru o mai bună implementare a acestui Ordin în cadrul școlii?
13. După părerea dvs., cum ar trebui să se ia această decizie de repartizare a elevilor în clase? *Cine să o ia și care să fie criteriile de repartizare? [se verifică cu următorii itemi - directorul școlii / învățătorii / diriginții / părinții / inspectoratul școlar etc.]*
14. *[Dacă nu se obțin răspunsuri satisfăcătoare la întrebările 12 și 13]* Decizia de repartizare a elevilor în clase este bine să se ia la nivel local (în școală / comunitate) sau la un nivel mai general, de exemplu la nivelul inspectoratelor? *De ce credeți asta?*

15. Ce spun părinții elevilor despre modul în care sunt repartizați elevii în clase? *Au existat cereri / sugestii / reclamații din partea părinților în această direcție?* [Dacă da] *Exemplificați.*
16. Ce spun celelalte cadre didactice despre modul în care elevii sunt împărțiți în clase? *Există nemulțumiri ale profesorilor / învățătorilor / directorului?* (Dacă da) *Care anume?*
17. În această școală, cine are "ultimul cuvânt" în modul cum sunt repartizați elevii în clase?
18. [Dacă este cazul] Dacă ați avea dvs. personal sarcina de a repartiza elevii pe clase, cum ați rezolva această sarcină? Cum ați împărți / repartiza elevii în clase - după ce criterii? *Ar mai fi și alte criterii?*
19. (Indiferent de situația din școală), cum credeți că e mai bine: elevii romi să fie repartizați / împărțiți în număr egal în fiecare clasă sau să fie repartizați doar în unele clase? *De ce credeți asta? Pentru cine ar fi mai bine să existe o astfel de repartizare a elevilor romi?*
20. În localitate / școală s-au derulat programe educaționale? [Dacă da] *Specificați ce fel de programe și, după părerea dvs., cu ce rezultate.*
21. În localitate / școală sunt programe care vizează desegregarea? [Dacă da] *Vă rog, detaliați - număr de școli / clase; număr de elevi implicați etc. Dați-mi câteva exemple despre modul în care se realizează desegregarea în școală.*
22. [Doar pentru cei care răspund afirmativ la întrebarea precedentă] *Ce dificultăți au fost întâmpinate în timpul*

proceselor de desegregare? Ce rezultate pozitive puteți menționa?

23. Există mediatori școlari sau cadre didactice de sprijin? Care este părerea dvs. în legătură cu activitatea acestora?

Aceasta a fost discuția noastră, vă mulțumesc pentru amabilitate.

GHID DE INTERVIU

directori de școală

- Prezentarea monitorului
- Explicarea regulilor de discuție (cu sau fără înregistrare; asigurarea confidențialității)
- Prezentarea succintă a persoanei intervievate (vârsta, specializarea etc.)

Bună ziua. Mă numesc ... și reprezint organizația Romani CRISS în cadrul unui proiect pentru UNICEF. Aș dori să discutăm despre școala X (din localitatea Y). Dacă îmi dați voie, voi înregistra discuția, pentru că altfel nu aș putea reține tot ceea ce îmi spuneți. Oricum, vă asigur de confidențialitate, în sensul că numele dvs. nu va apărea în raportul final pe care îl vom realiza. Vă rog să vă prezentați în câteva cuvinte - cum vă cheamă, câți ani aveți, de când predați în această școală și ce anume etc.

1. Cum ați descrie pe scurt școala X (din localitatea Y)?
2. Există diferențe între clase, respectiv între elevii din aceste clase? *[Dacă da] Care anume? (De exemplu, clase mai bune sau mai slabe; mai numeroase sau mai reduse numeric; clase cu elevi mai săraci, respectiv mai înstăriți; clase cu un număr mai ridicat de elevi romi etc.)*
3. Care sunt criteriile principale după care sunt împărțiți elevii în clase? *[aleator; în funcție de performanțele școlare / abilitățile elevilor; în funcție de preferințele părinților; preferințele profesorilor; preferințele elevilor; vârsta elevului la înscrierea în școală; repetenție; frecventarea grădiniței sau nu; frecvența școlară; alte criterii - care anume?]*
4. Cum s-au stabilit, în cadrul școlii, aceste criterii de repartizare a elevilor pe clase? *[Sunt stabilite recent sau mai demult; cine le stabilește; se stabilesc la nivel local sau central; sunt consultați sau nu părinții / alți membri ai comunității etc.]*
5. ***[doar dacă este cazul, adică dacă nu s-au obținut răspunsuri satisfăcătoare în legătură cu repartizarea elevilor în clase]*** Mai concret, haideți să

vedem cum sunt repatizați elevii claselor I-IV? *Cum s-au format clasele I?*

6. **[doar dacă este cazul, adică dacă nu s-au obținut răspunsuri satisfăcătoare în legătură cu repartizarea elevilor în clase]** Dar elevii claselor V-VIII, cum au fost repatizați? *Cum s-au format clasele a V-a?*
7. Ce spun părinții elevilor despre modul în care sunt repatizați elevii în clase? *Au existat cereri / sugestii / reclamații din partea părinților în această direcție? (Dacă da) Exemplificați.*
8. Ce spun celelalte cadre didactice despre modul în care elevii sunt împărțiți în clase? Există nemulțumiri ale profesorilor / învățătorilor? *(Dacă da) Care anume?*
9. Decizia de repartizare a elevilor în clase este bine să se ia la nivel local (în școală / comunitate) sau la un nivel mai general, de exemplu la nivelul inspectoratelor? *De ce credeți asta?*
10. (Indiferent de situația din școală), cum credeți că e mai bine: elevii romi să fie repatizați / împărțiți în număr egal în fiecare clasă sau să fie repatizați doar în unele clase? *De ce credeți asta?*
11. *[Dacă nu apare o referire directă a interlocutorului la Ordinul 1540/19.07.2007 cu privire la formarea claselor mixte I și a V-a]* ați auzit despre Ordinul 1540/19.07.2007 în ceea ce privește formarea grupelor/claselor mixte la clasele I și a V-a? *Dacă da, de unde anume / în ce context? [Dacă interlocutorul cunoaște și vorbește spontan despre Ordin] Ce știți în legătură cu Ordinul 1540/19.07.2007 cu*

privire la formarea claselor mixte de a-I-a și a-V-a? Cum se aplică acest Ordin la nivelul școlii? *Cu ce rezultate (exemple concrete)?*

12. Există dificultăți întâmpinate în aplicarea acestui Ordin? Dacă da, care anume?
13. *[Dacă e cazul]* Ce sugestii aveți pentru o mai bună implementare a acestui Ordin în cadrul școlii?
14. În localitate / școală s-au derulat programe educaționale? *[Dacă da]* Specificați ce fel de programe și, după părerea dvs., cu ce rezultate.
15. În localitate / școală sunt programe care vizează desegregarea? *[Dacă da]* vă rog, *detaliați – număr de școli / clase; număr de elevi implicați etc.* Dați-mi câteva exemple despre modul în care se realizează desegregarea în școală.
16. *[Doar pentru cei care raspund afirmativ la întrebarea precedentă]* Ce dificultăți au fost întâmpinate în timpul proceselor de desegregare? Ce rezultate pozitive puteți menționa?
17. *[Răspunsurile la întrebările 18-23 pot fi aflate și printr-o discuție cu secretara școlii, în cazurile în care directorul are puțin timp disponibil sau nu știe exact situația elevilor]* Care este numărul de elevi romi înscriși în școală/procentul pe care acestia îl reprezintă din totalul elevilor înscriși?
18. Există în comunitate copii de vârstă școlară care nu sunt înscriși la școală? *[Dacă da]* Care este numărul acestora?

Care sunt motivele pentru care nu au fost înscriși în școală?

19. Care este procentul absolvenților clasei a VIII-a care au promovat examenul de capacitate în anii școlari anteriori?
20. Care este rata repetenției în ultimul an școlar?
21. Care este rata participării elevilor romi la concursuri județene și naționale, inclusiv olimpiade?
22. Care este situația cadrelor didactice din punct de vedere al calificării acestora?
23. Există mediatori școlari sau a cadre didactice de sprijin? Care este părerea dvs. în legătură cu activitatea acestora?

Aceasta a fost discuția noastră, vă mulțumesc pentru amabilitate.

ANEXA 3

Situațiile de segregare pe școli, localități, județe, nivel de educație și tip de segregare

Nr. crt.	Județ	Localitate	Denumire școală	Nivel școală	Mediul de rezidență	Tip segregare
1.	Alba	Sebeș	Liceul cu program sportiv	I-XII	urban	Segregare pe clase Segregare în clase speciale
2.	Alba	Sebeș	Școala Petrești	I-VIII	rural	Segregare pe clase
3.	Alba	Cetatea de Baltă	Șc. Ștefan cel Mare"	I-VIII	rural	Segregare pe clase
4.	Alba	Cugir	Șc. Iosif Pervain (fosta Șc. nr. 1)	I-VIII	urban	Risc ridicat de segregare pe clase
5.	Botoșani	Botoșani	Școala generală Nr. 3	I-VIII	urban	Risc ridicat de segregare pe clase
6.	Brașov	Budila	Școala Budila (corp A pt. cls V-VIII și corp B pt. cls. I-IV)	I-VIII	rural	Segregare pe școală Clase CES
7.	Brașov	Arini	Școala Arini	I-IV	rural	Segregare pe școală
8.	Brașov	Maieruș	Școala Maieruș	I-VIII	rural	Segregare pe școală
9.	Brașov	Zizin	Școala Zizin	I-VIII	rural	Segregare pe școală

10.	Braşov	Teliu	Şcoala generală Teliu	I-VIII	rural	Segregare pe şcoală
11.	Braşov	Apata	Şcoala generală Apata	I-VIII	rural	Segregare pe şcoală
12.	Braşov	Râşnov	Şcoala generală nr.1 Râşnov	I-VIII	urban	Segregare pe şcoală
13.	Braşov	Satul Nou	Şcoala generală Satul Nou	I-VIII	rural	Segregare pe clase
14.	Braşov	Crizbăv	Şcoala generală Crizbăv	I-VIII	rural	Segregare pe şcoală
15.	Braşov	Cutus	Şcoala generală Cutus	I-IV	rural	Segregare pe şcoală
16.	Braşov	Săcele	Şcoala generală nr.5 Săcele	I-VIII	urban	Segregare pe şcoală
17.	Bucureşti	Bucureşti	Şcoala generală nr. 136	I-VIII	urban	Risc de segregare pe clase
18.	Bucureşti	Bucureşti	Şcoala generală nr. 141 "I.C. Brătianu"	I-VIII	urban	Segregare pe clase
19.	Bucureşti	Bucureşti	Şcoala generală nr. 148	I-VIII	urban	Segregare pe clase
20.	Dolj	Craiova	Şcoala generală nr.26, cartierul Mofleni	I-VIII	urban	Segregare pe şcoală
21.	Dolj	Craiova	Şcoala generală nr.19, cartierul Catargiu	I-VIII	urban	Segregare pe clase
22.	Dolj	Craiova	Şcoala generală nr. 13	I-VIII	urban	Segregare pe şcoală
23.	Dolj	Craiova	Şcoala generală nr.1 Ion Obedeanu	I-VIII	urban	Segregare pe şcoală
24.	Dolj	Băileşti	Şc. Gen. Nr.2	I-VIII	urban	Segregare pe clase
25.	Dolj	Băileşti	Şc. Gen. Nr.1	I-VIII	urban	Segregare pe clase
26.	Dolj	Băileşti	Şc. Gen. Nr.6	I-VIII	urban	Segregare pe şcoală

27.	Dolj	Băilești	Șc. Gen. Nr.4 Băilești	I-VIII	urban	Segregare pe clase. Au fost clase CES
28.	Dolj		Șc. Popoveni cu cls I-IV	I-IV	urban	Segregare pe școală
29.	Dolj	Craiova	Șc. Gen. nr. 16	I-VIII	urban	Segregare pe clase
30.	Dolj	Craiova	Șc. nr. 38	I-VIII	urban	Segregare pe clase
31.	Dolj	Calafat	Șc. 2	I-VIII	urban	Segregare pe clase
32.	Galați	Petea	Grupul școlar "Costache Conachi", Petea	I-VIII	rural	Segregare pe școală
33.	Galați	Podoleni	Șc. Primară nr.4 Podoleni, com. Barcea	I-IV	rural	Segregare pe școală
34.	Galați	Tecuci	Școala de Arte și Meserii "Ion Petrovici"	I-VIII	urban	Segregare pe școală
35.	Galați	Ivești	Șc. Nr. 3 Ivești	I-VIII	rural	Segregare pe școală
36.	Galați	Galați	Șc. Nr. 15 "Elena Cuza"	I-VIII	urban	Segregare pe școală
37.	Galați	Tecuci	Șc. nr. 2 "Gh.Pătrașcu"	I-VIII	urban	Segregare pe școală
38.	Galați		Șc. de Arte și Meserii "Grivița"	I-VIII	rural	Segregare pe clase
39.	Galați	Târgu Bujor	Grup școlar "Eremia Grigorescu"	I-VIII	urban	Segregare pe clase
40.	Galați	Ivești	Șc. de Arte și Meserii "M.P. Bengescu"	I-VIII	rural	Segregare pe clase
41.	Galați	Tecuci	Șc. "Nicolae Bălcescu"	I-VIII	urban	Risc de segregare pe clase
42.	Hunedoara		Colegiul agricol "Al. Borza"	I-XII	urban	Risc de segregare pe clase

43.	Hunedoara	Petroșani	Școala generală nr. 2	I-VIII	urban	Segregare pe școală
44.	Hunedoara	Hunedoara	Școala generală nr. 12,	I-VIII	urban	Segregare pe clase
45.	Hunedoara		Școala generală Iscroni	I-VIII	urban	Segregare pe clase
46.	Hunedoara	Petroșani	Școala generală nr.4 Bosnea	I-IV	urban	Segregare pe clase
47.	Hunedoara	Vulcan	Școala generală nr. 2	I-IV	urban	Segregare pe școală
48.	Iași	Podu Iloaiei	Școala "Al. Ioan Cuza"	I-VIII	rural	Segregare pe clase
49.	Iași		Școala "Nicolae Tonitza"	I-VIII	urban	Segregare pe clase
50.	Iași	Voinești	Șc. Slobozia Vale	I-IV	rural	Segregare pe școală
51.	Iași	Zanea	Șc. Lunca Cetățuie nr.2 Zanea	I-VIII	rural	Segregare pe școală
52.	Iași	Târgu Frumos	Șc. Ion Creangă	I-IV corp B	rural	Segregare pe școală
53.	Iași	Târgu Frumos	Șc. Ion Creangă	I-VIII corp A	rural	Segregare pe clase
54.	Iași	Zmeu	Șc. generală Zmeu	I-VIII	rural	Segregare pe școală
55.	Iași	Grajduri	Șc. generală Grajduri	I-VIII	rural	Segregare pe clase
56.	Iași	Voinești	Șc. Voinești I-VIII + SAM "David Romanescu"	I-VIII (fără elevi romi) + SAM	rural	Segregare pe școală
57.	Iași		Șc. Elena Cuza	I-VIII	urban	Segregare pe clase
58.	Iași		Șc. Motca	I-VIII	rural	Segregare pe clase
59.	Iași	Trestina	Lic Lascăr Rosetti, Răducăneni, Trestina, sc I-IV	I-XII	rural	Segregare pe școală

60.	Iași		Șc. Carmen Silva	I-VIII	urban	Segregare pe clase
61.	Iași	Crucea	Șc. Crucea	I-VIII	rural	Segregare pe școală
62.	Neamț	Icusești	Șc. Icusești	I-VIII	rural	Segregare pe clase
63.	Neamț	Rocna	Șc. Rocna	I-VIII	rural	Segregare pe clase
64.	Neamț	Roman	Șc. nr. 2	I-VIII	urban	Segregare pe școală
65.	Neamț	Roman	Șc. nr. 3 Roman, Liceul cu program sportiv	I-VIII	urban	Segregare pe clase
66.	Neamț	Roman	Șc. nr. 7	I-VIII	urban	Segregare pe școală
67.	Neamț	Văleni	Șc. Văleni	I-IV și I-VIII	rural	Segregare pe clase
68.	Neamț	Bicaz	Șc. Nr. 2	I-VIII	urban	Segregare pe clase
69.	Neamț	Onicești	Șc. de Arte și Meserii Onicești, Structura Solca	I-VIII	rural	Segregare pe școală
70.	Neamț	Piatra Neamț	Șc. Nr. 1	I-VIII	urban	Segregare pe clase
71.	Sălaj	Ălmașu	Șc. Ălmașu	I-VIII	rural	Segregare pe clase
72.	Sălaj	Boghis	Șc. Boghis	I-VIII	rural	Segregare pe clase
73.	Sălaj	Borla	Șc. Borla	I-VIII	rural	Segregare pe clase
74.	Sălaj	Buciumi	Șc. Buciumi	I-VIII	rural	Segregare pe clase
75.	Sălaj	Carastelec	Șc. Carastelec	I-VIII	rural	Segregare pe clase
76.	Sălaj	Cheud	Șc. Petre Hossu, Cheud	I-VIII	rural	Segregare pe școală
77.	Sălaj	Crasna	Grup școlar Cseray – Goga	I-VIII	rural	Segregare pe clase

78.	Sălaj	Fildu de Jos	Șc. Fildu de Jos	I-IV	rural	Segregare pe școală
79.	Sălaj	Fildu de Mijloc	Șc. Fildu de Mijloc	I-VIII	rural	Segregare pe școală
80.	Sălaj	Horoațu Crasnei	Șc. Horoațu Crasnei	I-VIII	rural	Segregare pe clase
81.	Sălaj	Ip	Șc. Ip	I-VIII	rural	Segregare pe clase
82.	Sălaj	Lompirt	Șc. Ady Endre	I-VIII	rural	Segregare pe clase
83.	Sălaj	Marca	Șc. Marca	I-VIII	rural	Segregare pe clase
84.	Sălaj	Mesesenii de Sus	Școala Mesesenii de Sus	I-VIII	rural	Segregare pe clase
85.	Sălaj	Miarta	Șc. Miarta	I-IV	rural	Segregare pe școală
86.	Sălaj	Mirsid	Șc. Mirsid	I-VIII	rural	Segregare pe școală
87.	Sălaj	Sărmășag	Școala Sărmășag	I-VIII	rural	Segregare pe clase
88.	Sălaj	Vâlcău de Sus	Școala Vâlcău de Sus	I-VIII	rural	Segregare pe școala
89.	Sălaj	Simleu	Șc. Bathory	I-VIII	urban	Segregare pe clase
90.	Sălaj	Virșolt	Șc. Virșolt	I-VIII	urban	Segregare pe clase
91.	Sălaj	Popeni	Șc. Popeni	I-IV	rural	Segregare pe școală
92.	Sălaj	Pusta Vale	Șc. gen nr 2	I-VIII	rural	Segregare pe școală
93.	Sălaj	Sag	Școala Mall II	I-IV	rural	Segregare pe școală
94.	Sălaj	Agrij	Șc. Agrij	I-VIII	rural	Segregare pe clase
95.	Sălaj	Dersida	Șc. Dersida	I-VIII	rural	Segregare pe școală

ANEXA 4

Lista școlilor cu clase segregate la nivelele claselor I și/sau a V-a.

Nr crt	Județ	Denumire școală	Nivel școală	Mediul de rezidență	Tipul segregării
1.	Alba	Liceul cu program sportiv Sebeș	I-XII	urban	Segregare la clasa I
2.	Alba	Șc. "Ștefan cel Mare", Cetatea de Baltă	I-VIII	rural	Segregare la clasele I și a V-a
3.	Brașov	Școala gen. Satul Nou	I-VIII	rural	Segregare la clasele I și a V-a
4.	București	Șc. gen. nr 141 "I.C. Brătianu"	I-VIII	urban	Segregare la clasa I
5.	București	Școala generală nr. 148	I-VIII	urban	Segregare la clasa I
6.	Dolj	Școala gen. nr.19, cartierul Catargiu	I-VIII	urban	Segregare la clasa I
7.	Dolj	Șc. Gen. Nr.1 Băilești	I-VIII	urban	Segregare la clasa a V-a
8.	Dolj	Sc. Gen. Nr. 16 Craiova	I-VIII	urban	Segregare la clasa a V-a
9.	Dolj	Șc. 2, Calafat	I-VIII	urban	Segregare la clasa a V-a
10.	Galați	Școala de Arte și Meserii "Grivița"	I-VIII	rural	Segregare la clasa a V-a

11.	Galați	Șc. de Arte și Meserii "H.P. Bengescu", Ivești	I-VIII	rural	Segregare la clasa a V-a
12.	Hunedoara	Școala gen. nr. 12, Hunedoara	I-VIII	urban	Segregare la clasele I și a V-a
13.	Hunedoara	Școala gen. Iscroni	I-VIII	urban	Segregare la clasa I
14.	Iași	Șc. Nicolae Tonitza	I-VIII	urban	Segregare la clasa I
15.	Iași	Școala "Ion Creangă", Târgu Frumos	I-VIII corp A	rural	Segregare la clasele I și a V-a
16.	Iași	Școala Carmen Silva	I-VIII	urban	Segregare la clasa I
17.	Neamț	Șc. Icusești	I-VIII	rural	Segregare la clasa a V-a
18.	Neamț	Șc. Rocna	I-VIII	rural	Segregare la clasa I
19.	Neamț	Șc. Văleni	I-VIII	rural	Segregare la clasa I
20.	Neamț	Șc. Nr. 2 Bicaș	I-VIII	urban	Segregare la clasa I
21.	Neamț	Șc. Nr. 1 Piatra Neamț	I-VIII	urban	Segregare la clasa I
22.	Sălaj	Șc. Țalmașu	I-VIII	rural	Segregare la clasa I
23.	Sălaj	Șc. Boghis	I-VIII	rural	Segregare la clasele I și a V-a
24.	Sălaj	Șc. Borla	I-VIII	rural	Segregare la clasa I
25.	Sălaj	Șc. Buciumi	I-VIII	rural	Segregare la clasele I și a V-a
26.	Sălaj	Șc. Carastelec	I-VIII	rural	Segregare la clasa a V-a
27.	Sălaj	Grup școlar Cserey – Goga, Crasna	I-VIII	rural	Segregare la clasa a V-a

28.	Sălaj	Șc. Horoațu Crasnei	I-VIII	rural	Segregare la clasa I
29.	Sălaj	Școala Ip	I-VIII	rural	Segregare la clasele I și a V-a
30.	Sălaj	Școala Ady Endre, Lompirt	I-VIII	rural	Segregare la clasa I
31.	Sălaj	Școala Mesesenii de Sus	I-VIII	rural	Segregare la clasa I
32.	Sălaj	Șc. Bathory (cu predare în lb. maghiară)	I-VIII	urban	Segregare la clasa I
33.	Sălaj	Școala din Virsolt	I-VIII	urban	Segregare la clasele I și a V-a
34.	Sălaj	Școala Agrij	I-VIII	rural	Segregare la clasele I și a V-a

ANEXA 5

Tabel 1:

Calificarea, navetismul și fluctuația de personal în școlile segregate

	40 școli segregate	Mediu de rezidență	Nr. cadre didactice în școală	Nr. cadre didactice necalificate	Nr. cadre didactice navetiste	Nr. cadre didactice care au fluctuat în ultimul an școlar	% necalificați	% navetiști	% Fluctuanți
1.	Școala I-VIII, Budila, Brașov	rural	36	5	33	0	14	91	0
2.	Șc. I-IV Arini, Brașov	rural	5	2	5	0	40	100	0
3.	Școala I-VIII, Maieruș, Brașov	rural	32	1	28	0	3	87,5	0
4.	Șc. Zizin I-VIII, Brașov	rural	25	2	25	0	8	100	0
5.	Școala Teliu I-VIII, Brașov	rural	33	2	26	0	6	79	0
6.	Școala Apata I-VIII, Brașov	rural	33	5	17	0	15	51,5	0

7.	Școala Nr.1 Râșnov I-VIII, Brașov	rural	24	0	8	6	0	33	25
8.	Școala Crizbăv I-VIII, Brașov	rural	37	0	27	5	0	73	13,5
9.	Șc. I-IV Cutuș, Brașov	rural	6	0	6	0	0	100	0
10.	Școala Săcele I-VIII, Brașov	urban	55	5	0	0	9	0	0
11.	Șc. 26, I-VIII, Craiova, cartierul Mofleni, Dolj	urban	20	0	0	0	0	0	0
12.	Școala nr. 13, I-VIII, Craiova, Dolj	urban	36	2	0	3	5,5	0	8
13.	Șc.nr 1 Ion Obedeanu, I-VIII, Craiova Dolj	urban	27	2	0	0	7	0	0
14.	Șc.nr.6,I-VIII Băilești, Dolj	urban	15	2	2	8	13	13	53
15.	Școala Popoveni, I-IV Craiova, Dolj	urban	4	2	0	2	50	0	50
16.	Grup școlar "Costache Conachi", I-VIII, Galați	rural	69	2	42	0	3	61	0
17.	Școala nr. 4, I-IV, Podoleni, com. Barcea, Galați	rural	7	0	4	0	0	57	0

18.	Școala de Arte și Meserii "Ion Petrovici" I-VIII, Tecuci, Galați	urban	22	2	3	0	9	14	0
19.	Șc. nr.3 Ivești I-VIII, Galați	rural	16	0	10	5	0	62,5	31
20.	Șc. nr.15 "Elena Cuza", I-VIII, Galați	urban	19	1	0	7	5	0	37
21.	Șc. nr. 2 "Gh. Pătrașcu" I-VIII, Tecuci, Galați	urban	25	0	3	15	0	12	60
22.	Șc. nr. 2, I-VIII Petroșani, Hunedoara	urban	18	2	0	0	11	0	0
23.	Șc. nr.2, I-IV, Vulcan Hunedoara	urban	4	0	4	0	0	100	0
24.	Școala Slobozia Vale, I-IV, com. Voinești, Iași	rural	10	3	8	5	30	80	50
25.	Șc. Ion Creangă, I-IV, Tg. Frumos, Iași	urban	4	0	2	0	0	50	0
26.	Școala Zmeu I-VIII, Iași	rural	22	2	7	0	9	32	0
27.	Șc. nr. 2, I-VIII, Roman Neamț	urban	26	2	0	7	8	0	30
28.	Șc. nr. 7 I-VIII, Roman Neamț	urban	19	0	1	6	0	5	31,5

29.	SAM Onicești, I-VIII, Solca, Iași	rural	14	4	3	2	28,5	21	14
30.	Șc. Petre Hossu, I-VIII, Cheud, Sălaj	rural	8	5	0	1	62,5	0	12,5
31.	Șc. Fildu de Jos, I-IV Sălaj	rural	1	0	0	0	0	0	0
32.	Școala Fildu de Mijloc, I-VIII, Sălaj	rural	5	1	0	0	20	0	0
33.	Școala Mierța, I-IV, Sălaj	rural	1	0	0	0	0	0	0
34.	Școala Mirsid, I-VIII, Sălaj	rural	8	1	0	0	12,5	0	0
35.	Școala Vâlcău de Sus I-VIII, Sălaj	rural	7	2	2	0	28,5	28,5	0
36.	Școala Popeni I-IV, Sălaj	rural	3	0	1	0	0	33	0
37.	Șc. Nr.2, I-VIII, Pusta Vale, Sălaj	rural	28	3	25	5	11	89	18
38.	Școala Mall II, comuna Sag I-IV, Sălaj	rural	7	2	7	1	28,5	100	14
39.	Școala Dersida, I-VIII, Sălaj	rural	19	11	11	0	58	58	0
40.	Școala rucea, I-VIII, Iași	rural	20	2	13	6	10	6,5	30

Tabel 2:

Calificarea, navetismul și fluctuația de personal în școlile cu clase segregate

	Școli cu clase segregate	Mmediu de rezidență	Nr. cadre didactice în școală	Nr. cadre didactice necalificate	Nr. cadre didactice navetiști	Nr. cadre didactice fluctuante	% necalificați	% navetiști	% fluctuanți
1.	Alba, liceu sportiv, I-XII	urban	99	1	12	5	1	12	5
2.	Alba, Șc. Petrești Sebeș, I-VIII	urban	64	3	23	19	5	36	30
3.	Alba, Șc. "Ștefan cel Mare", Cetatea de Baltă, I-VIII	rural	12	0	3	1	0	25	8
4.	Brașov Școala Satul Nou, I-VIII	rural	16	1	14	2	6	87,5	12,5
5.	București Școala nr. 141 "I.C. Brătianu" I-VIII	urban	56	0	0	4	0	0	7
6.	București Școala nr. 148 I-VIII	urban	45	0	0	23	0	0	51
7.	Dolj, Șc. nr.19 cartierul Catargiu I-VIII	urban	36	0	0	0	0	0	0
8.	Dolj, Șc. nr.2 Băilești, I-VIII	urban	27	0	3	3	0	11	11
9.	Dolj, Șc. nr.1 Băilești, I-VIII	urban	23	0	5	8	0	22	35

10.	Dolj, Șc. nr. 4 Băilești, I-VIII	urban	21	0	0	3	0	0	14
11.	Dolj, Șc. nr.16 Craiova, I-VIII	urban	34	0	3	8	0	8	23,5
12.	Dolj, Șc. nr.38 Craiova, I-VIII	urban	20	0	15	-	0	75	-
13.	Dolj, Șc. 2 Calafat, I-VIII	urban	35	0	0	-	0	0	-
14.	Galați, SAM Grivița, I-VIII	rural	34	2	10	15	6	29	44
15.	Galați, Grup școlar "Eremia Grigorescu", Târgu Bujor I-VIII	urban	61	7	12	10	11	19,5	16
16.	Galați, SAM "H.P.Bengescu" Ivești, I-VIII	rural	16	0	10	5	0	62,5	31
17.	Hunedoara Șc. nr. 12, I-VIII	urban	20	-	-	-	-	-	-
18.	Hunedoara, Șc. Iscroni I-VIII	urban	16	-	16	-	-	100	-
19.	Hunedoara Șc.nr.4 Bosnea Petroșani, I-IV	urban	4	2	3	2	50	75	50
20.	Iași, Șc. "Al. I. Cuza", Podu Iloaiei, I-VIII	rural	87		-		-	-	-
21.	Iași, Școala "N. Tonitza", I-VIII	urban	20	0	0	2	0	0	10
22.	Iași, Școala "Ion Creangă", Târgu Frumos I-VIII corp A	rural	51	5	16	13	10	31	25

23.	Iași, Șc. Gen. Grajduri, I-VIII	rural	19	2	16	6	10,5	84	31,5
24.	Iași, Șc. Elena Cuza", I-VIII	urban	37	0	0	4	0	0	11
25.	Iași, Șc. Motca I-VIII	rural	30	1	6	3	3	20	10
26.	Iași, Școala "Carmen Silva" I-VIII	urban	25	0	0	10	0	0	40
27.	Neamț , Șc. Icusești, I-VIII	rural	15	0	13	4	0	87	27
28.	Neamț, Șc. Rocna, I-VIII	rural	3	-	-	-	-	-	-
29.	Neamț, Șc. nr.3, Roman, Liceul cu program sportiv, I-VIII	urban	29	1	1	4	3	3	14
30.	Neamț Șc. Văleni I-IV și I-VIII	rural	15	3	13	5	20	87	33
31.	Neamț Șc. Nr. 2 Bicaz, I-VIII	urban	28	1	13	10	3,5	46	36
32.	Neamț Șc. nr. 1, Piatra Neamț, I-VIII	urban	26	0	0	-	0	0	-
33.	Sălaj Șc. Țalmașu I-VIII	rural	7	1	0	1	14	0	14
34.	Sălaj, Șc. Boghis, I-VIII	rural	15	1	2	1	7	13	7
35.	Sălaj, Șc. Borla, I-VIII	rural	13	3	2	-	23	15	-

36.	Sălaj, Șc. Buciumi, I-VIII	rural	15	2	3	2	13	20	13
37.	Sălaj, Șc. Carastelec I-VIII	rural	7	2	-	-	28,5	-	-
38.	Sălaj, Grup școlar Cserey-Goga", Crasna I-VIII	rural	39	12	5	2	31	13	5
39.	Sălaj, Șc. Horoatu Crasnei, I-VIII	rural	6	4	-	-	66	-	-
40.	Sălaj, Șc. Ip I-VIII	rural	14	1	3	-	7	21	-
41.	Sălaj, Șc. Ady Endre Lompirt I-VIII	rural	8	1	1	-	12,5	12,5	-
42.	Sălaj, Șc. Marca, I-VIII	rural	16	0	7	-	0	44	-
43.	Sălaj, Șc. Mesesenii de Sus, I-VIII	rural	7	4	2	1	57	28,5	14
44.	Sălaj, Școala Sarmasag I-VIII	rural	12	1	2	-	8	17	-
45.	Sălaj, Șc. Bathory, I-VIII	urban	22	0	0	-	0	0	-
46.	Sălaj, Șc. Virsolt I-VIII	urban	20	3	5	1	15	25	5
47.	Sălaj, Șc. Agrij, I-VIII	rural	15	0	5	3	0	33	20

Lucrare realizată și tipărită în 1000 de exemplare,
cu sprijinul Reprezentanței UNICEF în România,
cu fonduri oferite de Comitetul Național UNICEF din Germania

ISBN: 978-973-8411-79-1